

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarn Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 86 030, int. 304

Tiska: CP Mariborski tisk
Maribor

Franc Fale, glavni direktor

JESENSKE TEŽAVE

Do prvega jesenskega dne je bilo letos čudovito in lepo vreme. Ves avgust in dve tretjini septembra sta bili brez dežja. Struge rek in potokov so počasi, toda vztrajno usihale. Vode je začelo primanjkovati, turbine v hidroelektrarnah so se začele obračati počasneje in dajati manj električne energije.

Sočasno ob tem so bili večji remonts v termoelektrarnah Trbovlje in Šoštanj. Pa ne samo to, obema termoelektrarnama je primanjkovalo premoga za redno obratovanje v tkim. konicah, ko nastopijo termoelektrarne, kadar primanjkuje vode hidroelektrarnam.

In naprej. Že par let se na področju elektro gospodarstva ne gradi noben objekt, ki bi s proizvodnjo električne energije dopolnjeval sedanje kapacitete, ki so občutno preslabe. V elektro gospodarstvu SR Slovenije so se več bavili z raznimi reorganizacijami kot pa z gradnjo novih elektrarn. Toda resnici na ljubo naj omenim, da je nekaj tovarišev s tega področja opozarjalo, da se bližamo obdobju hudega pomanjkanja električne energije. Vendar so bili ti tovariši premalo upoštevani s svojimi argumenti in predlogi. V preteklosti se najbolj odgovorni organi v republiki niso dovolj posvetili splošni problematiki okrog energije. Več pozornosti sta bila deležna trgovina in turizem. To so glavni vzroki za pomanjkanje električne energije, ki je bilo sredi meseca septembra. Namesto da bi po dopustih in ko se je nekoliko ohladilo v topilnicah, delali z vsem elanom, smo morali ustavljati elektro peči.

In posledice? Izvršni svet SR Slovenije je moral 11. septembra 1973 sprejeti sklep o načinu izvajanja redukcije dobave električne energije za slovensko gospodarstvo.

Slovenske železarnice, Ravne in Štore so poleg tovarne glinice in aluminija Kidričevo in tovarne dušika Ruše največji odjemalci, nazvani veleodjemalci. In tem se navadno najprej omejuje poraba električne energije in jim hkrati povzroča velike težave pri redni planirani proizvodnji.

Železarna Ravne je imela omejitve pri dobavi električne energije že več let nazaj, kljub temu smo lahko do konca leta 1972 posledice redukcije nadoknadili. Letos pa zaradi planirane proizvodnje jekla 195.000 t in vpeljave 4-izmenskega dela izgube jekla ne bomo mogli nadoknaditi.

V železarni Ravne ob redni proizvodnji dnevno porabimo 610.000 KWh električne energije. Do začetka meseca septembra 1973 je imela železarna Ravne omejitve pri porabi električne energije 3.164.000 KWh in smo zaradi tega izgubili 5273 t jekla. V mesecu septembru 1973 pa smo od 1. do 25. imeli omejitev električne energije za 4.584.000 KWh in zato izgubili 6100 t elektro jekla. Skupaj smo od začetka leta 1973 do 25. 9. 1973 bili reducirani za 7.748.000 KWh, zaradi česar smo izgubili 11.373 t jekla. Spričo letošnje redukcije električne energije so nam ostali stroški, ki jih ne bomo mogli pokriti, hkrati pa ne bomo dosegli planirane akumulacije. Po oceni to znaša okrog 10 novih milijonov din.

Delovno skupnost železarnice Ravne smo sproti obveščali o težki situaciji, zlasti v mesecu septembru do 25. 9. 1973. Dne

Varno delo

IZ VSEBINE

Borci — čvrsta vez med železarnami — Delovne skupine v železarni — Bolniški izostanki rastejo — Predkongresna dejavnost ZK — Razglasna postaja — novo sredstvo obveščanja — Proizvodnja slovenskih železarn v avgustu — Iz dela kolegijskih izvršilnih organov — Knjige za vsak žep — Predstavljamo vam EPŽ postopek — Kulturna kronika — Sportne vesti — Branje

15. 9. 1973 je po predlogu predstavnikov samouprave, družbenopolitičnih organizacij in strokovnega kolegija poslovni odbor železarne Ravne sprejel naslednje sklepe:

1. Vse peči na električno energijo morajo vsakokrat, ko je mogoče, od 15. septembra 1973 dalje delati v štirih izmenah. Takoj je treba pripraviti ustrezne plane do konca leta 1975.

2. Uvaja se skrajna štednja v potrošnji električne energije, surovin, reprodukcijskega materiala, v opravljanju storitev, v investicijskem vzdrževanju in investicijskih izdatkih.

3. Potrebna je radikalna usmeritev proizvodnje na tiste proizvode, ki s čim manjšo uporabo električne energije dajo čim boljše poslovne rezultate. Sočasno pa mora biti dan še večji poudarek kvaliteti naših proizvodov.

4. Takoj je treba sprejeti ukrepe za spremembo proizvodnje in prodaje, pri čemer se morajo upoštevati čim večja finalizacija in čim boljši poslovni učinki.

5. Vsa medfazna in nedokončana proizvodnja se mora v času redukcije električne energije končati in dobaviti naročnikom.

6. Opraviti se morajo vsi remontni posodi tam, kjer se zaradi redukcije električne energije ne obratuje.

7. Vsi delavci železarne Ravne morajo v celoti izkoristiti dopust za leto 1973. Dopusti se ne morejo prenašati v leto 1974.

8. Izredno stanje zahteva tudi izredna pooblastila pri premeščanju delavcev z delovnega mesta na drugo delovno mesto, s tem da delavci v takih primerih obdržijo osebne dohodke s prejšnjega delovnega mesta.

9. Do preklica se prepoveduje vsako zaposlovanje novih delavcev. Za bodoča zaposlovanja se morajo izdelati ekonomska merila o poslovnosti učinkovitosti vseh, ki naj bi se na novo zaposlili, tako da se bo lahko ugotovilo, kaj, kje in kdo lahko prispeva k boljšim poslovnim rezultatom posamezne TOZD, OSS oziroma vsega podjetja.

10. V času redukcije električne energije morajo službe iz obeh TOZD in OSS pospešeno sodelovati s službo AOP sektorja za gospodarjenje pri zbiranju in pripravljanju podatkov za obdelavo na računalniku.

11. S 15. septembrom 1973 se prepove vsako opravljanje nadurnega dela povsod v železarni Ravne, razen v izjemnih primerih v neposredni proizvodnji in vzdrževanju po predlogu strokovnega kolegija in odobritvi poslovnega odbora. Hkrati se preklicke sklep o odobritvi nadurnega dela za tretje trimesečje letošnjega leta.

12. Potrebni so izredni napor in prizadevanja vseh zaposlenih, da bomo obdržali osebne dohodke na sedanjem nivoju. Še posebej moramo zaostriati povsod red in disciplino.

13. V skladu s sprejetimi ukrepi mora komisija za čuvanje likvidnosti železarne Ravne od 15. septembra 1973 dalje dnevno tekoče spremljati finančno situacijo in predlagati ustrezne ukrepe.

14. Takoj je treba pregledati plan investicij in v variantah predlagati, kje lah-

ko z deli nadaljujemo in kaj moramo ustaviti.

15. Takoj se mora izdelati nova varianta plana proizvodnje z nižjo proizvodnjo jekla.

16. Poiskati se mora vse možnosti nabave polizdelkov in hkrati ustvariti, takoj ko bo to mogoče, ustrezne zaloge ingotov in gredic.

17. Glavnemu direktorju se mora vsak dan sproti za prejšnji dan poročati:

- za koliko KWh smo bili reducirani,
- koliko ton jekla smo zaradi redukcije proizvedli manj in
- koliko znaša dnevna izguba zaradi redukcije električne energije.

18. Glavni direktor mora zadolžiti direktorja TOZD in sektorjev, da dosledno izvršujejo sprejete sklepe.

19. Glavni direktor mora o izvajanju sklepov in ukrepov občasno informirati poslovni odbor.

Poleg sprejetih sklepov pa smo o kritični situaciji do 25. 9. 1973 sproti in dnevno obveščali vse pristojne predstavniške organe, predstavnike družbenopolitičnih organizacij in zlasti predstavnike Združenega podjetja slovenske železarne v Ljubljani.

Mimogrede naj omenim, da smo iz železarne Ravne že prej pogosto in stalno obveščali najvidnejše predstavnike organov oblasti in družbenopolitičnih organizacij SR Slovenije, kaj nas čaka, ko ne bo dovolj električne energije. Žal, pri nas je že tako, da nas mora najprej udariti in šele potem začnemo ukrepati in hitreje pospešeno reševati posamezne zadeve.

Glede preskrbe z električno energijo se bomo morali vsi skupaj bolj zavedati, kako pomembno je redno oskrbovanje za nemoteno proizvodnjo vsega slovenskega gospodarstva.

Gregor Klančnik

Borci - čvrsta vez med železarnami

Govor na srečanju borcev železarjev dne 8. IX. 1973 na Pokljuki

Drage borke in borci!

Tri desetletja bodo kmalu minila, odkar nam je po dolgem in težkem boju končno zasijala svoboda, pa vendar smo se borci — železarji danes prvič sestali. Partizani slovenskih železarn smo se borili v raznih krajih in ne samo na območju sedanje Slovenije, temveč tudi v drugih republikah in po širnem svetu fašistične vladavine. Brez tehničnih komunikacijskih sredstev nas je takrat ves čas povezovala ideja o nacionalni samostojnosti in socialni enakopravnosti. Ob osvoboditvi leta 1945 smo dosegli prvo etapo našega cilja, dobili smo svojo državo svobodnih narodov in osnovni pogoj za gradnjo lastnega socializma. Revolucija se sedaj nadaljuje z delom za gospodarski razcvet, ustvarjalnemu prispevku primeren večji kos kruha in za boljše življenje vseh poštenih ljudi. Ideje iz borbe z okupatorjem nas morajo združevati tudi v miru. Le vzajemni in solidarni bomo združeni slovenski železarji Gorenjske, Koroške in Štajerske lahko

Ko sem omenil vzroke za nastanek takega stanja in konkretne posledice za našo delovno skupnost, naj omenim še veliko škodo, ki jo zaradi pomanjkanja električne energije trpi vse slovensko gospodarstvo. Zmanjšuje se dohodek vse republike. To je draga šola, ki nas nekaj mora naučiti za v bodoče.

Po opisu nekaj glavnih vzrokov in nastalih posledicah moram povedati, kaj pa za naprej. Resnici na ljubo, ne kaže dobro. Še par let bodo težave, dokler ne stečejo nove elektrarne, ki se bodo, vsaj upam, pospešeno gradile. Na pomoč drugih republik se ne moremo stalno zanašati, čeprav so nam v najbolj kritičnem obdobju v drugi desetini meseca septembra nesebično in solidarno pomagale.

Zasnove takega sistema, ki bo z ustreznimi daljnovodi povezoval vseh šest republik v Jugoslaviji in omogočil nemoten pretok električne energije, moramo zavestno podpirati, sočasno pa naprej še bolj podarjati naše lastno stališče, da v SR Sloveniji zahtevamo hitrejše reševanje oskrbe z energijo nasploh in z električno energijo še posebej. Zavedamo se, da bomo morali dati k temu svoj delež. In dali ga bomo, če hočemo, da ne bomo znova padli v stanje teme in zastoj proizvodnje.

Močno deževje od 22. do 27. 9. 1973 je zavoljo velike količine vode v rekah začasno omogočilo redno obratovanje brez omejitev. Samo kako dolgo? Od 25. septembra 1973 dalje obratujemo normalno. Zavedamo se, da je to le začasno. Takoj ko upadejo reke, se lahko začnejo nove težave, na katere moramo biti pripravljeni. Samo dobro organizirani, ob popolnem upoštevanju že omenjenih sklepov poslovnega odbora železarne Ravne, bomo lažje prebrodili jesenske in zimske težave, ki nastopajo zaradi omejitev preskrbe z električno energijo.

izvrševali svojo socialistično družbeno dolžnost ter nam in našim delovnim skupnostim omogočili delu primerno življenje. Socializma ni mogoče razvijati izolirano v izdvojenih enotah, podjetjih, krajih ali regijah, kot je bilo tudi z narodno osvobodilno borbo, temveč le z medsebojnim vzpodbujanjem, pomaganjem in prenosom izkušenj, to je z iskrenim in poštenim sodelovanjem. Čeprav nerazumljivo in za vse škodljivo, je tudi med nami prisotna sebičnost, ki se v grabežu za materialno dobrino in prestiž ne zadovoljuje le z lastnim dosežkom, temveč celo drugim želi neuspeh. Nihče bolj kot borci nima razvitega čuta za enotnost, zato mora tudi naša srečanja pomeniti širjenje duhovne ubranosti in družbene zavesti celotnega slovenskega železarstva. Razkrinkujemo in odstranjujemo zato tiste, ki rušijo našo vzajemnost in enotnost.

Ni naključje, da smo se borci slovenskih železarn prvič sestali na tem mestu. Med prvimi, ki so se po prihodu okupator-

jev zavedali svoje dolžnosti, so bili komunisti, delavci bivše Kranjske industrijske družbe ali sedanje Železarne Jesenice. Tu na Pokljuki, sosednih Karavankah, Mežakliji in Jelovici so bila področja prvih partizanskih borb. V teh, z gozdovi poraščenih gorskih predelih Slovenije so prvi naši junaki: Gregorčič, Stražišar, Čufar, Benedičič, Koren, Prešern, Bokal in drugi prižgali luč upora, dali vzgled in za lepšo prihodnost darovali svoja življenja.

Železarji, ki so leta 1941 začeli odkrito borbo, so v deželanih in delavcih tovarne na Jesenicah imeli glavno oporo. Poleg partizanskih enot po bližnjih gozdnih pobojih je v železarni nastajala organizacija, pravi stroj, ki je kljub aretacijam in streljanju deloval ves čas NOB. Vse, kar se je ponoči zgodilo, so delavci naslednje jutro že izvedeli, na žalost tudi za eno največjih tragedij gorenjskih partizanov, ki se je zgodila na tem kraju. Skoraj 30 borcev in bork iz Prešernove brigade je izmučenih od akcije moralo plačati ceh toplega prostora z življenjem. Slava jim! NOB pa je šla dalje. Na njihova mesta so prihajali novi in vedno več jih je bilo v borbi za svoj narod, za svobodo in prihodnost brez izkoriščanja človeka po človeku.

Tudi na Koroškem, na področju Raven, je bilo podobno. Aktivna celica KP, katere srce je bil Prežihov Voranc, je dala vzor in prekaljene borce, kot so bili Ivan Kokalj, Franci Golob, Ditinger in drugi. Železarna pa je tudi tam postala važen vir NOB.

Podobno je bilo tudi v Štoreh. To je dokaz, da so železarji, ki so se med vojno v dneh težke preizkušnje opredelili na pravično, a trnovo pot, ostali zvesti revoluciji. Tej vrlini, ki je dobila svojo podporo po vsej deželi in zlasti v planinskih vaseh in domovih, se lahko zahvalimo, da Triglav, pod katerim danes zborujemo, ni več mejnik, temveč samo naš, ponos in simbol slovenskega naroda.

Mi, borci, smo potisnili mejo proti zahodu in omogočili Sloveniji dostop k vratom v svet, k našemu morju. To je zgodovinski plod naše generacije, za kar morajo biti ponosni in hvaležni tudi poznejši rodovi. Borci — železarji smo v tem boju odigrali pomembno vlogo. Iz slovenskih železarn je izšlo 12 španskih borcev, 10 prvoborcev in 4 narodni heroji. Preko 550 jih je padlo, bilo ubitih in pomrlo po taboriščih. Okrog 85 odst. žrtev je dala jeseniška železarna.

Organizacija ZB je mnogo prispevala pri čuvanju in prenosu spominov iz časa borbe z okupatorjem na mlajše rodove, zmanjšala pa je tudi neupravičene razlike, ki so z razvojem družbe nastajale po osvoboditvi. Prav je zato, da se borčevske organizacije nahajajo tudi v podjetjih in naših tovarnah. Na žalost pa se število aktivnih borcev pospešeno osipa. Medtem ko je leta 1971 v naših železarnah delalo še 1042 borcev, je to število do 31. 7. letos padlo na 814. Pozno smo se zato spomnili, da je tem, ki so napisali pomemben list slovenske in jugoslovanske zgodovine in priborili svobodo, treba posvetiti posebno pozornost.

Priznati je treba, da so samoupravni organi vedno z razumevanjem reševali bor-

čevske probleme. Mnogokateri borec je s podporo svoje organizacije prišel do poklica in primerne delovnega mesta. Le nekateri tihi in ponižni ter tisti, katerim ponos ne dovoljuje, da bi prosili za to, kar jim gre, so ostali prikrajšani. Današnje srečanje mora zato biti nova priložnost, da v tovariških razgovorih zvemo, kaj posameznike boli, in da poskušamo v prihodnosti popraviti, kar se še popraviti da. Spričevalo, ki pri nas postaja glavno sredstvo kadrovske politike, za borce ne bi smelo biti razlog, da se jim ne bi poverila odgovornost in delo, ki ga obvladajo. Ob skrbi za položaj borcev pa smo v preteklosti sigurno najbolj pozabili na borce — kmete.

Neprijetno je, da smo po osvoboditvi tako pustili same tiste, ki so nam dajali kruh, streho, informacije in ljudi in so mnogi med njimi izgubili vse. Ko so se po osvoboditvi vračale zreducirane in izčrpane družine na svoje požgane gorske domove, so si morale mnoge brez vzajemne pomoči zopet z lastnimi rokami napraviti zasilen krov nad glavo. Težko bo popraviti krivico kmetom pod Raduho in Olševo, pod Blegošem, na Pohorju, pod Karavankami, v Radovni, na Primorskem in drugih slovenskih predelih. V opremljanju zasebnega kmečkega proizvajalca smo videli oživljanje kapitalizma, ob tem pa so zasebniki vlagali ogromna sredstva v objekte, ki nič ne prinašajo družbi. Vikendi kot mogočne vile so se gradili širom Slovenije. Mnogi, ki so v narodno osvobodilni borbi izgubili vse, pa niso dobili povračila. Ob tem, da imamo v primerjavi s produktivnostjo pretirano število avtomobilov in so postali nadloga na naših cestah in pri parkiranju v mestih, je traktor še vedno luksuz. Tudi to je eden od razlogov, da naše planine postajajo osamljene.

Dve uri od tod je Velo polje. Letos tudi tam ni več čuti kravjih zvoncev in nevarnost je, da bodo utihnili še na Goreljeku. Možnost je, da bo veselje ob vračanju krav s planin pri nas postalo preteklost in da bo planinska idila ostala le še v razvitih alpskih deželah zahoda, kjer planšar-

stvo tvori pomembno sestavino sodobnega gospodarstva. Ne samo zaradi proizvodnje mesa, kože, mleka in turizma, temveč tudi iz narodno obrambnih razlogov nam je naseljenost po hribih potrebna. Nihče bolje tega ne ve kot mi borci. Mačehovski odnos do tega problema v preteklosti je pustil posledice, ki jih bo težko odpraviti. Ostalo nam ni nič drugega kot napake popravljati. Upi so sedaj uprti v preobrat, v zeleni načrt, ki naj nas pokorjene vendar pripelje do tega, da bomo vsaj toliko pridelali, kot potrebujemo. Borci bomo prav gotovo podprli vse, kar bo v prihodnosti pri tem napravljeno za gorskega kmeta, da bi planine zopet oživele.

Borci — delavci slovenskih železarn smo bili vedno solidarni z ustvarjalnimi in poštenimi kmetijskimi proizvajalci. To svojo solidarnost smo najbolje izpričali z delovnimi uspehi — visokim deležem blagovne proizvodnje. Naš delež ni velik le pri oblikovanju države, temveč tudi pri njeni izgradnji, pri kreiranju družbe, njene reproduktivne sposobnosti in naše samoupravne ureditve. Z edinstvenim žarom so delavci leta 1945 pristopili k taljenju osvobojeni domovini namenjenega jekla. V 28 letih so slovenske železarne dale tržišču okrog 7,5 milijonov ton raznih jeklenih izdelkov in pri tem prispevale pomemben delež pri obnovi, industrializaciji, izgradnji tovarn, energetskih in komunikacijskih objektov ter družbene ravni.

To pa ni vse. Predvsem Jesenice so bile poleg proizvajalca jekla tudi kovačnica kadrov. Širokogrudno so razdajale med vojno zreducirane strokovne delavce, ki so potem tvorili jedro načrtovanja in izgradnje nove črne metalurgije. Medtem ko so na drugih področjih in republikah nastajale nove sodobne tovarne, pa so Jesenice same po opremljenosti relativno zaostajale.

Kljub skromnemu investiranju smo slovenski železarji s svojo tradicijo, znanjem in zavestjo vsa leta po osvoboditvi napredovali. Medtem ko smo v železarnah Jesenice, Ravne in Štore leta 1946 izdelali 142.000 ton surovega jekla, kar je bilo že

Desno je tema

Foto: F. Kamnik II

več kot leta 1939, smo leta 1972 proizvodnjo tega, za reprodukcijo sodobnega človeštva najvažnejšega materiala povečali na 684.000 ton ali za 4,8 krat. Na hektolitre je izteklo znoja, ob napornem delu pa so padale tudi žrtve. Delež v jugoslovanski proizvodnji jekla pa je vendar padal in se znižal od 60 na 25 odst. Slovenski železarji smo izkoristili svoje prednosti, ki so predvsem v znanju, preusmerjali proizvodni program in se prednostno orientirali na kvaliteta in zlahtna jekla ter končne izdelke.

Potem ko smo v gospodarski reformi zaradi visoke inflacije in preširoke zunanje-trgovinske liberalizacije leta 1967 in 1968 v železarnah preživljali krizo in v vseh treh tovarnah padli v poslovno izgubo, smo na Jesenicah, Ravnah in v Štorah spoznali, da je združitev pogoj obstoja in daljnega razvoja slovenskega železarstva. Čez en teden bodo točno štiri leta, odkar smo se na referendumih 15. septembra 1969 odločili za integracijo z ustanovitvijo Združenega podjetja slovenske železarne. Veliko se je v tem kratkem štiriletnem obdobju spremenilo. Ob tem da je v tem času z izjemo dopolnjevanja in dokončevanja izgradnje proizvodnih agregatov bil zastoj v posodobitvi in izgradnji novih kapacitet, je prizadevnost bila enotno usmerjena na sanacijo ekonomskega položaja, odpravo in nadomestitev izgub, povečanje akumulativnosti in izboljšanje likvidnosti poslovanja.

Od leta 1968 do leta 1972 smo ob istem številu zaposlenih povečali proizvodnjo jekla za 21 odst., blagovno proizvodnjo za 28 odst., realizacijo na 2,4 milijarde dinarjev ali za 135 odst., osebne dohodke za 89 odst. in akumulacijo na 391 milijonov dinarjev ali za celih 23,5-krat.

Med drugim so takemu preobratu botrovali:

- specializacija oziroma delitev proizvodnega programa znotraj združenega podjetja,
- enotno in solidarno financiranje proizvodnje,
- enotnejši nastop pri oskrbovanju z energijo in surovinami,
- enotni nastop za urejevanje akutnih problemov panoge.

Iz teh navedb se vidi, da se je ekonomski položaj slovenskih železarn uredil, poleg tega pa so postale tudi solventne in kreditno sposobne, kar pomeni, da se jim že odpira možnost za vstop v nov razvoj širjenja in modernizacije proizvodnega procesa.

V letošnjem letu načrtujemo novo rast proizvodnje. V osmih mesecih smo proti istemu obdobju lani napredovali:

- v blagovni proizvodnji na 442.194 t. ali za 11 odst.,
- v realizaciji na 1932 milijonov dinarjev ali za 23 odst.,
- pri izvozu na 13.470.923 \$ ali za 89 odst.

Tudi ekonomski položaj se nam krepi. Iz obračuna prvega polletja se vidi, da smo izplačali 244,3 milijona dinarjev bruto osebnih dohodkov, kar je povečanje za 24,3 odst., in dosegli 201,6 milijona dinarjev bruto akumulacije, kar pomeni proti istemu obdobju lani povečanje za 20 odst.

S tem pa niso izčrpani vsi dosežki letošnjega leta.

Našemu združeno povečanemu ugledu se moramo zahvaliti, da tudi druge proizvodne organizacije s področja predelave jekla želijo vstopiti v našo integracijsko tvorbo. Danes z veseljem pozdravljamo med nami delegacijo borcev delovnih skupnosti Verige Lesce, Plamena Kropa, Tovila Ljubljana in Žične Celje, ki so se na referendumih že izrekle za združitev z našim združenim podjetjem. V kratkem bomo zato predstavljali gospodarski sistem s 14.500 delavci in celotnim dohodkom, ki bo že letos znašal preko 4 milijarde dinarjev. Zagotovo pa lahko pričakujemo tudi priključitev TRO Prevalje, TRIMO Trebnje in Metalurškega inštituta Ljubljana.

Ob proizvodno-poslovnih naporih je bila v naših delovnih skupnostih letos razvita široka aktivnost za uveljavljanje nove ustave, izboljšanje organiziranosti, delitev tovarn na TOZD, za integralno povezovanje v naš koncern in širše gospodarske sisteme.

V vseh treh železarnah so že ustanovljene TOZD. Poleg organizacij skupnih služb jih je na Jesenicah 4, na Ravnah 2 in v Štorah 2. Razdelitev železarn na TOZD, to je na manjše sklenjene proizvodno poslovne enote, ki bodo imele neposredne stike s svojimi porabniki, bo gotovo pomenila sprostitev pobude, poglobitev delavske samouprave, večje gospodarske dosežke in s tem trdnejšo konkurenčno in reprodukcijsko sposobnost slovenskega železarstva.

Izdelan in poslan v javno razpravo je tudi predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev in dela, ki bo v prihodnosti urejeval medsebojne odnose znotraj slovenskih železarn. V dobrem mesecu lahko računamo, da bodo delovne skupnosti vseh predvidenih podpisnikov v javni razpravi zavzele svoja stališča do predloga sporazuma in po uskladitvi stališč kmalu svečano podpisale končno besedilo. Tedaj se bodo železarnam pridružili predelovalci žice in Metalurški inštitut. Postali bomo velik metalurško-predelovalni koncern.

Zlasti po junijski regulaciji cen jekla smo lahko pričakovali dobro celoletno proizvodnjo in ugoden finančni rezultat. Na žalost nam bo sedanja septembrska energetska redukcija občutno prekrizala račune.

Naše železarne pokrivajo le okrog 55 odst. potreb razvite kovinske in elektro

industrije ter drugih porabnikov na Slovenskem, zato je nerazumljivo, da so postale žrtve neskladja med proizvodnjo in porabo električne energije. Položaj nas sili k dolgoročnejšemu usklajevanju proizvodnje in porabe energije in k pospešenemu odpravljanju vseh deficitarnosti na področju proizvodnje in porabe. Že ob normalnem delu železarne nimajo dovolj lastnih sredstev za potrebno modernizacijo naprav in tehnologije, ki bi jo morali izvesti v bližnji prihodnosti, znižanje dohodka zaradi redukcije elektrike pa bo reproductivno sposobnost še znižalo, zato upravičeno pričakujemo, da nam bo republika Slovenija odstopila pomembnosti proizvodnje jekla primeren del državnega kapitala. Del tega v višini naših anuitet za leto 1972 na kredite, dane iz bivšega zveznega splošnega investicijskega sklada v višini 52 milijonov dinarjev, smo že dobili, zato pričakujemo, da nam bo v kratkem odstopljen tudi kapital, ki se reproducira s plačevanjem ostalih anuitet od istih kreditov. To bi do leta 1985 pomenilo okrog 600 milijonov dinarjev ali primeren prispevek za odpravljanje strukturalnega neskladja kovinske industrije na Slovenskem.

Taka odločitev, ki jo železarji zahtevamo zaradi depresiranih cen in izgubljenih sredstev v preteklosti, bi omogočila lastno udeležbo pri izgradnji nove hladne valjarne in posodobljene talilnice na Jesenicah, naložbe v modernizacijo metalurških obratov in izgradnjo novih predelovalnih kapacitet na Ravnah ter dokončanje in daljno razvijanje proizvodnje v Štorah. Prepričani smo, da bomo tega razumevanja deležni.

Dragi borci!

Zavedajmo se padlih za našo svobodo v NOB in tudi tistih, ki so žrtvovali svoja življenja na delu v naših železarnah, zato razvijajmo duh prijateljstva v celotnem sklopu združenega podjetja. Zavedajmo se, da smo na meji, zato z obrambno sposobnostjo čuvajmo naše pridobitve. Nadaljujmo z našo revolucijo v vzajemnem delu za isti cilj — višjo življenjsko raven in lepše življenje v prihodnosti.

Pomešajte in spoznajte se med seboj, obujajte spomine na čase, ko nam je stalno pretela smrt, in vedite, da se bomo od slej srečevali vsako leto, zato skujte trdno medsebojno vez, ki bo združevala vse delovne skupnosti SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Naj živita morala in zavest NOB!

Pred konferenco sindikata

Ob koncu oktobra 1973 bo konferenca sindikalnih organizacij Železarne Ravne, ki bo obravnavala stanovanjsko problematiko. Svet sindikata je na eni izmed sej sklenil, da to vprašanje obravnava na konferenci, seveda po predhodni razpravi v SP oziroma DS. Tako sprejeta stališča pa bomo nato potrjevali na konferenci, ki se bo opredelila do posameznih ključnih vprašanj.

Ni naključje, da je tema »stanovanjska izgradnja«, saj so na večini občnih zborov spomladi obravnavali in zelo kritično presojali stanovanjsko izgradnjo v kraju. Govorili bomo o gradnji stanovanj, družbenih in individualnih, o načinih itd. Težko si je zamisliti

akcijo 100 stanovanj letno, če vemo, da smo v zadnjih 10 letih gradili poprečno samo 30 stanovanj, seveda družbenih. Primerjali bomo cene m² z drugimi kraji v Sloveniji in tudi predlagali nekatere konkretne rešitve za gradnjo družbenih stanovanj.

Dogovorili in opredelili se bomo o tem, kaj je delavsko stanovanje, ali so to tudi hiše v Kotljah, ki se gradijo za trg. Ali smo pripravljeni takšno gradnjo še nadalje podpirati? Kako bi gradili čim ceneje, bolj hitro, koliko kreditov bomo dajali za individualno gradnjo, odnos med družbeno in individualno gradnjo. Kdo je tisti, ki odloča o videzu kraja. Vse Čečovje je posejano z garažami, »

Proizvodnja slovenskih železarn v avgustu

Redukcije električne energije meseca avgusta, s katerimi smo izgubili v železarni Store proizvodnjo 1150 ton surovega železa in katere so povzročile v jeseniški železarni izpad 193 obratovnih ur elektro peči ali 2200 ton proizvodnje jekla, so zapre praktično vsako možnost, da bi še lahko dosegli

letošnji načrt proizvodnje surovega železa in jekla. Konec meseca avgusta smo imeli 6429 ton zaostanka proizvodnje surovega železa, kar je 37 odst. enomesečne načrtovane proizvodnje.

Po železarnah in proizvodih smo imeli naslednje dosežke:

Surovo železo (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	13.400	13.396	100	105.200	99.986	95
Store	4.100	2.950	72	30.000	28.785	96
Skupno	17.500	16.346	94	135.200	128.771	95

Kljub zaostanku je pa letošnja proizvodnja surovega železa v prvih osmih mesecih za 3 odst. večja od lanskoletne v enakem obdobju.

Tudi izvršitev mesečnega načrta proizvodnje jekla je izvršena samo s 94 odst. Zaosta-

nek se je še povečal in znaša že 12.566 ton, kar je okoli 21 odst. mesečne proizvodnje, kar bo pa nenadomestljivo, posebno še ob sedanjem stanju, ko že vemo, da smo zaradi redukcij izgubili še več proizvodnje in jo izgublamo še naprej.

Surovo jeklo (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	43.300	38.998	90	329.800	319.128	97
Ravne	16.250	16.674	103	130.000	128.255	99
Store	2.000	1.872	94	22.700	22.551	99
Skupno	61.550	57.044	94	482.500	469.934	97

Proizvodnja je v letošnjih osmih mesecih za 15.198 ton višja od lanskoletne v istem obdobju, napredek, ki se bo pa brez naše krivde po vsej verjetnosti še manjšal.

Za zaostanek proizvodnje jekla v pretek-

lem mesecu pa niso krive samo redukcije električne energije. Zaostajamo namreč tudi v proizvodnji SM jekla. Stanje po osmih mesecih in v mesecu avgustu je razvidno iz naslednje tabele:

(v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	28.300	26.278	93	216.200	213.910	99
Store	2.000	1.872	94	22.700	22.551	99
Skupno	30.300	28.150	93	238.900	236.461	99

Slaba je tudi izvršitev skupne proizvodnje, ki znaša v železarni Jesenice 93 odst. v železarni Ravne 96 odst. in v železarni Store 89 odst. ter skupno 94 odst.

Blagovna proizvodnja je znašala samo 51.581 ton in je to letos najnižja dosežena mesečna količina.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.917	30.890	97	252.333	252.324	100
Ravne	11.242	10.488	93	89.934	87.065	97
Store	11.213	10.203	91	95.688	94.895	99
Skupno	54.372	51.581	95	437.955	434.284	99

Ker z objavo podatkov itak nekaj kasnimo in so imele redukcije električne energije svoj vpliv tudi na obseg časopisov, tokrat ne bomo posebej analizirali dela po proizvodih. September je zadnji mesec tretjega četrtrletja in ob koncu tekočega meseca bodo razvidne tudi vse posledice redukcij v septembru. Prihodnji mesec bomo pregledali stanje in tudi izglede do konca letošnjega leta.

Eksterna realizacija je bila sorazmerno dobra in znaša za vse tri železarne 104 odst. Na Jesenicah je realizacija najugodnejša in so jo izvršili s 114 odst., kumulativno pa

107 odst. Na Ravnah je mesečna izvršitev 99 odst. in kumulativna 104 odst. Slabše je v železarni Store, kjer znaša mesečna realizacija 86 odst. načrtovane, v kumulativni pa 96 odst.

Problematika po železarnah je bila naslednja:

Železarna Jesenice. Na visokih pečeh sedaj redno izvršujejo in presegajo svoje programske obveznosti. Aglomeracija obratuje dobro in je tudi kvaliteta sintra v okviru pričakovanja in potrebe. V martinarni so načrtovali interno celo nižjo proizvodnjo od dosežene (26.000 ton). Zaradi popravila ene od

dajejo lep videz urbanistično urejenega naselja. Na drugi strani pa celotno Čečovje nima enega samega urejenega otroškega igrišča, da o športnem otroškem igrišču sploh ne govorimo. Kdo je za to odgovoren, ali na Ravnah nočemo znati teh stvari urejati?

V kakšnem stanju so ceste v kraju, da o pločnikih ne govorimo — kje je tu vloga in mesto komunalnega sklada, kako se trošijo in v kakšne namene denarji, ki jih plačujemo za uporabo mestnega zemljišča? Občinska skupščina je predpisala višino komunalnega prispevka za gradnjo stanovanj. Ob primerjavi ceno garaže je ta zelo visok. Zakaj komunalni sklad urejuje in je tudi plačnik ureditve naselja Janeče, ostalih sosesk pa ne?

Prav gotovo bi lahko še naštevali vrsto stvari, seveda je bilo pa precej stvari tudi zelo dobrih (vodovod, začetek gradnje na Javorniku itd.).

Ni osnovni namen konference kritika obstoječega stanja, ampak kritično nakazati nekatere hibe v našem sistemu izgradnje in ustvarjalno prispevati k zastavljenemu programu 100 stanovanj na leto. Na konferenco bomo povabili predstavnike posameznih služb in ustanove, ki delajo na področju stanovanjske izgradnje. Smatramo za potrebno, da damo konferenci določeno javnost, zato pozivamo člane sindikata Železarne Ravne, da se zasedanja konference udeležijo. Seveda bomo povabili predstavnike sedme sile, televizije in obeh železarn. Poudarjamo, da je nujno, da delavec, član sindikata, ki ustvarja sredstva, jih namensko dodeli za stanovanjsko izgradnjo, tudi odloča in ima večji vpliv na trošenje teh sredstev, pa naj bo to družbena ali strnjena individualna, ali čisto individualna gradnja.

Tudi o trošenju sredstev, ki jih odvajamo v komunalni sklad, moramo obveščati vplačnike, saj postaja že skoraj nemogoče, da Čečovje kot blokovna gradnja šele sedaj dobi va asfaltne dohode k hišam.

Moto konference je: »Delavec ustvarja sredstva, zato tudi odloča, kako jih bo trošil.«

Tone Polanc

DRUGAČNO ODLOČANJE O VIŠINI IN PRAVICI DO OTROŠKEGA DODATKA

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Ravne nas je obvestil, da je nastala sprememba pri upoštevanju dohodka ob zaposlitvi oziroma prekinitvi delovnega razmerja upravičenčevega zakonca do otroškega dodatka. Ko upravičenčev zakonec prekine delovno razmerje, se upošteva za izračun pravice do otroškega dodatka za naprej le dohodek upravičenca iz prejšnjega leta. Dohodek zakonca, ki je delovno razmerje prekinil, se zanemari in se v skupni dohodek gospodinjstva ne všteva. Sprememba začne veljati takoj z naslednjim mesecem po odpadu enega dohodka.

Če se upravičenčev zakonec na novo zaposli, se v skupni dohodek gospodinjstva všteva dohodek upravičenca iz prejšnjega leta in tekoči dohodek na novo zaposlenega zakonca. Ta sprememba se upošteva od 1. dne naslednjega meseca po zaposlitvi zakonca.

Zaradi spremenjene prakse opozarjamo vse upravičence do otroškega dodatka, da predložijo potrdila o prekinitvi delovnega razmerja zakonca oziroma potrdila o zaposlitvi zakonca z navedbo osebnega dohodka, da ne bi nastala predplačila na otroškem dohodku oziroma da pridobijo pravico do otroškega dodatka, takoj ko zakonec prekine delovno razmerje.

F. K.

peči, na kateri se je porušila zadnja stena, so pa obratovali en dan samo s tremi pečmi. Na delo v jeklarni je imela svoj vpliv pa tudi občasna izredna vročina v avgustu.

Elektro peči sta imeli zastoj zaradi redukcije električne energije. ASEA peč ni obratovala 100 ur, lectromelt pa 93 ur. Zaradi redukcij so dali tudi predčasno v popravilo lectromelt peč po 54 šaržah.

Na blumingu so izgubili zaradi redukcij 0,4 ost. obratovalnega časa, zaradi pomanjkanja vložka pa 0,7 odst., kljub ingotom, katere so dobili iz železarne Zenica. Tudi valjarna toplo valjanih trakov ni dosegla načrtovane proizvodnje zaradi pomanjkanja vložka. V valjarni debele pločevine so imeli zastoj zaradi redukcij in pomanjkanja vložka. Izgubljeno so delno nadoknadili z delom v sobotah in nedeljah.

V žični valjarni niso izpolnili proizvodnega načrta zaradi rastočih vzdrževalnih zastojev in so bili ti v letošnjem letu v preteklem mesecu najvišji. Zaradi pomanjkanja električne energije niso obratovali 1,38 odst. obratovalnega časa. Tudi hladna valjarna ni bila dobro oskrbovana z vložkom in ni dosegla načrtovane proizvodnje. Delno je zastoj nastal tudi zaradi pomanjkanja električne energije. V vseh obratih so imeli veliko odsotnost in je delo zaradi pomanjkanja delovne sile trpelo.

Železarna Štore, je imela pretekli mesec slabe proizvodne rezultate in veliko težav.

Zaradi redukcije električne energije so izgubili na elektro redukcijski peči 1150 ton proizvodnje surovega železa. Slabi energetski pogoji so imeli svoj vpliv tudi na proizvodnjo jekla in so povzročali zastoj v valjarni. Na proizvodni uspeh je vplivalo tudi pomanjkanje delovne sile ob nadpoprečni odsotnosti zaradi dopustov in bolezni.

V jeklarni so morali predčasno pričeti z remontom SM peči, ker je bila že v zelo slabem stanju.

V valjarni so imeli v starem obratu okvaro na reduktorju za pogon grobe proge. V novi valjarni so imeli pa povečane zastoj zaradi večjih zlomov valjev.

V mehanski obdelavi je delo potekalo normalno, zaradi kolektivnega dopusta obdelovalnice valjev je pa tam seveda tudi proizvodnja nižja.

Oskrba z gredicami je zaradi dobrih dobav trenutno zadovoljiva.

Vse tri železarne so imele težave zaradi visoke odsotnosti. Železarna Jesenice in Štore sta imeli izpade zaradi pomanjkanja električne energije. Cene staremu železu na svetovnem trgu se zopet dvigajo. Stanje je tako, da nam za vse letošnje leto preti nevarnost ponovnih redukcij toka. Vse to od nas vseh zahteva še dodatne napore, da bi proizvedli čim več jekla in zahteva še posebno pozornost, da bo naša proizvodnja vodena, kar se le da gospodarno.

Milan Marolt, dipl. inž.

kalne podružnice podpisani program je vsaj 4 dni pred izletom treba oddati tajniku osnovne organizacije sindikata.

2. Programu je treba priložiti od udeležencev izleta podpisani seznam, ki dovoljuje izplačilo za vse podpisane. Upoštevati je rok 4 dni.

3. Za tak skupinski izlet se mora odločiti najmanj 10 podpisanih udeležencev, ker svet smatra, da manjša skupina ne more realizirati rekreacijskega programa.

Svet sindikata je tudi sklenil, da ni mogoče ugoditi želji v tovarni zaposlenih žena, ki bi rade organizirale lastni izlet z avtobusi. Svet je bil mnenja, da ob povečanem prispevku za izletništvo za vse zaposlene ne more zagovarjati dvojnosti. Seveda pa s tem ni rečeno, da »bonitet« ni pričakovati 8. marca.

Lojze Janežič

PREDKONGRESNA DEJAVNOST ZK

Zadnji dan avgusta se je zbral občinski komite ZKS na sejo, na kateri je med drugim ocenil uresničevanje svojih že sprejetih stališč in sklepov, ocenil občinski plan priprav na javno razpravo o ustavi ter sprejel plan predkongresne aktivnosti ZK in drugih subjektov v občini.

Letos so v vsej naši občini sprejeli 54 novih članov ZK, kar je nekoliko malo. V osmih delovnih organizacijah so že ustanovili TOZD, v drugih pa se intenzivno pripravljajo na to. Je pa poleti dejavnost delavske kontrole precej zamrla. Tako so npr. v železarni ostali pri začasni komisiji za delavsko kontrolo, ker pripravljajo vrsto samoupravnih aktov in volitve v organe TOZD.

Analiza OD okoli 90 odstotkov zaposlenih je pokazala, da fizično delo res nagradujemo po normah, umskega pa še marsikje ne po rezultatih dela. Socialne razlike v naši občini so, vendar ne pereče. Zelo umesten je bil predlog, naj bi delovne organizacije stalno zasledovale socialno stanje svojih delavcev, saj samo z dviganjem OD socialnih razlik ni mogoče odpraviti.

Navzoči so menili, da je pri občinskem sindikalnem svetu treba ustanoviti koordinacijsko komisijo za izgradnjo delavskih stanovanj, pri tej gradnji pa je treba bolj kot doslej upoštevati cenenost, hitrost gradnje in funkcionalnost stanovanj.

V predkongresnem obdobju je treba močno povečati vso družbenopolitično dejavnost. Občinski komite bo izpostavil najvažnejše probleme kot prioritete za obravnavo in reševanje, npr. družbenopolitično usposabljanje, pri čemer bo delavska univerza odigrala večjo vlogo kot doslej, delavska kontrola, gradnja stanovanj. Položaj delavca in uresničevanje njegovih pravic je treba še vedno stalno spremljati. Po vseh organizacijah bodo po eno sejo posvetili samo kongresu. Vedeti je treba, da delavci nikakor niso proti ZK, zamerijo pa, da se sprejeta stališča marsikdaj ne izvedejo do kraja.

Razprave o novi ustavi potekajo na treh nivojih:

specializirano, razprave v TOZD in krajevnih skupnostih ter širše z občani v vseh krajih.

Komite je določil tudi višino OD zaposlenih na komiteju ter evidencialno možne kandidate za 7. kongres, pri čemer naj bi jih bilo 80 odstotkov iz neposredne proizvodnje, predlagal pa je tudi zaslužne članke ZK za odlikovanja ter na kraju sklenil oživiti zbiranje prispevkov za Kumrovec.

SINDIKALNE VESTI

SEMINAR NA RIMSKEM VRELCU

Zaradi vse večje družbene razgibanosti, ki jo v prvi vrsti narekujejo ustavne spremembe, smo se tudi sindikalni delavci znašli v časovni stiski. Če hočemo biti nosilci sindikalne organiziranosti, informiranosti, moramo kot izvoljeni predstavniki svoje organizacije vedeti o vseh družbenih dogajanjih vsaj nekaj več kot poprečno seznanjeno članstvo. Ker je večini čas danes tako skopo odmerjen, smo se opredelili za najhitrejšo, primerno in ceneno obliko izobraževanja sindikalnih delavcev.

V petek dne 28. in v soboto 29. septembra smo na Rimskem vrelcu organizirali dvodnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic, člane izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, člane sveta sindikata in predsednike komisij pri svetu sindikata. Program seminarja je bil izbran in pripravljen zelo dobro.

Predavatelji, v večini primerov naši dobri znanci, so predlagane teme z veseljem sprejeli, kar pa je že tudi vzpostavljalo sistem stika med poslušalci in predavatelji. Če se detailneje seznanimo s programom seminarja in predavatelji, se bo vsakdo lahko prepričal, da nismo mlatili prazne slame:

Petek 28. 9. 1973

Informiranost — pogoj dobrega dela, samoupravljanja, način, viri, sestanki, zapisniki itd. **Predavatelj:** Dušan Rebolj.

Delo sindikalnih organizacij v Železarni Ravne — podružnice, osnovne organizacije, svet sindikata oz. konference. **Vodja razgovora:** Alojz Janežič, Franc Pudgar, Rajko Jelenko.

Finančno poslovanje sindikalnih organizacij Železarne Ravne. **Predavatelj:** Anton Kamenik.

Reorganizacija sindikalnih organizacij v Železarni Ravne. **Vodja razgovora:** Anton Polanc.

Ustavne spremembe s poudarkom na TOZD. **Predavatelj:** Gregor Klančnik.

Sobota 29. 9. 1973

Ekonomika poslovanja, dohodek, delitev dohodka, skladi itd. **Predavatelj:** Peter Orožen.

Vloga sindikalnih organizacij v novih ustavnih razmerah, reorganizacija — pogoj za boljše delo sindikalne organizacije. **Predavatelj:** Jože Globačnik.

Razgovor o pomembnejših vprašanjih našega družbenega razvoja. **Sodelujejo:** Jože Globačnik — generalni sekretar RSS, Ivan Strm-

čnik — predsednik skupščine občine Ravne na Koroškem, Gregor Klančnik — direktor slovenskih železarn, Franc Fale — direktor Železarne Ravne.

Ker končna ocena seminarja ni bila izrečena zaradi pomanjkanja časa za pravočasno obdelavo predvsem sklepnega dela seminarja (vezan časovni rok za oddajo prispevka), je to pričakovati v naslednji številki.

Ozirnica

Široka akcija, ki so ji botrovali slovenski sindikati, za oskrbo s ceneno ozimnico, je v precejšnjem razmahu angažirala tudi naše sindikalne funkcionarje. Ker vas v pretekli številki »Informativnega« nismo uspeli obvestiti, kako bo akcija potekala, ampak smo to storili s posebnim obvestilom, naj tokrat povemo le nekaj številok o količinah, ki smo jih uspeli dokaj organizirano dobaviti:

	kg krompir	kg čebula	kg jabolka
OOS I	9.100	2.380	16.600
OOS II + ŠC	8.100	1.400	12.200
OOS III + upokojenci	10.800	2.990	26.800
	28.000	6.680	55.600

Ker pa so ravno jesenski meseci tisti, ki v veliki meri preobremenjujejo družinske proračune, je svet sindikata na svoji šesti redni seji sklenil zaprositi PE Ljubljanske banke v Slovenj Gradcu za 300.000 din kratkoročnega kredita s šestodstotno obrestno mero in 6-mesečno dobo vračanja. Ugodnosti kreditiranja za nabavo ozimnice bodo lahko deležni tisti člani kolektiva, ki za svoje otroke prejema otroški dodatek. Uporabnik bo kredit vrnil v šestih enakih mesečnih obrokih, odtegnjenih pri zaporednih izplačilih OD, začenši s 15. novembrom 1973.

Druge novice

Razprava in sklep z zadnjega občnega zborna sindikalne organizacije železarne Ravne sta zahtevala spremembo višine prispevka v obliki vrnjene članarine. Svet sindikata je sklenil, da bo v tekoči mandatni dobi ta prispevek znašal 20 din za člana v enem letu. Pogoji za izplačilo pa so:

1. Vnaprej odrejen izlet s programom rekreativnih aktivnosti. Od predsednika sindi-

Bolniški izostanki rastejo

Primerjava bolniških izostankov

	1972 l.	1973 l.
Januar	5,07 %	7,23 %
Februar	5,59 %	5,62 %
Marec	4,34 %	5,90 %
April	4,97 %	5,50 %
Maj	4,35 %	5,06 %
Junij	4,80 %	5,23 %
Julij	4,27 %	5,47 %
Avgust	4,73 %	6,41 %
September	5,61 %	
Oktober	5,94 %	
November	6,34 %	
December	6,80 %	

Redno spremljanje statističnih podatkov o bolniških izostankih nas opozarja, da izostanki zaradi bolezni rastejo iz meseca v mesec in iz leta v leto. Posebno pa nas je presegel mesec avgust, mesec dopustov. Izostanki so se povzpeli na 6,41 odst., kar je povzročilo zlasti v enoti I., v obratu valjarne in topilnice, precej težav, saj je poleg rednih dopustov, ki jih je največ ravno v tem mesecu, vsak dan izostalo nenormalno veliko ljudi.

Podatki nam kažejo, da še nobeno leto v dopustnih letnih mesecih ni bil stalež bolnih tako visok kot letos, kljub temu da ni bilo epidemije, zato se sprašujemo, kaj bo, ko bodo prišli meseci epidemije gripe in prehladov. Pristopilo se je takoj k zaostrovanju ukrepov za zmanjšanje bolniških izostankov in analitični obdelavi podatkov, da bi ugotovili, kateri so tisti delavci, ki pogosto bolujejo. Ugotovitve so pokazale, da so to ljudje, ki so pred kratkim vključili v delovni kolektiv, ker pa je teh v tem letu bilo veliko, je tudi stalež bolnih temu primeren, čemur moramo dodati še nesreče.

Res je, da prilagajanje novemu okolju, načinu dela in še posebno težja dela vpliva na osebno počutje ljudi. Posebno še ljudje, ki so delali pred prihodom v topilnico, čistilnico, v zaprašeno atmosfero, na svežem zraku, in v lahki industriji, se težje privadijo. Pri njih nastopajo vse mogoče težave in pogostejše izjeme zdravniško pomoč kot delavci, ki so se tem novim razmeram že privadili.

Pri ugotavljanju, katere osebe največ bolujejo, pa je bilo zaslediti tudi to, da se je pri tako intenzivnem zaposlovanju, kot je bilo v tem letu, vršil določen propust kadrov, tudi takih, ki hodijo od delovne organizacije do delovne organizacije in iščejo, kje bi živeli na brezdelja. Ravno ti pa zelo pogosto trkajo na vrata ambulant in iščejo zdravstveno varstvo za vse mogoče malenkosti. To je razvidno iz spremembe diagnoz posameznih primerov in kar je še bolj spodbudno, da tisti, ki so šele stopili na delo v večini primerov sprejemajo boljša nadomestila OD v času bolezni kot delavci, ki so v delovni organizaciji že leta. Temu je vzrok neustrezno jemanje osebnih dohodkov v osnovo, ki služi za izračun nadomestila. Delavec je npr. delal en mesec ali dva pred odhodom v bolniški stalež, v osnovo se vzame za izračun nadomestila osebni dohodek, ki ga je prejemal tik pred boleznijo (ker v preteklem letu ni bil zaposlen), delavcu, ki pa je že več let v delovnem razmerju, se po zakonu o zdravstvenem zavarovanju vzame v osnovo osebni dohodek iz preteklega leta, ki je precej nižji kot tekoči osebni dohodek. Tako kljub temu, da procentualno dobi tisti delavec, ki je šele vstopil na delo večkrat manjši odstotek osnove (če nima pogojev predhodnega zavarovanja) kot star delavec, je pa osnova višja, tako da je nadomestilo boljše pri novo sprejetem delavcu kot pri delavcu, ki je v delovni organizaciji že več let.

Za boljše razumevanje naj navedem konkreten primer: 1. H. A., žerjavovodja topilnice, ki je zaposlen v železarni že 18 let, je zaslužil v 1. 1972 na dan 82,70 din, kar se po zakonu jemlje v osnovo.

2. J. A. je žerjavovodja v valjarni 3. meseca in je zaslužil v teh treh mesecih povprečno na dan 91,04 din. Obadva bosta sprejela v času bolniškega staleža 80 odst. od osnove, s tem da je pri prvem osnova toliko manjša, kolikor so se OD v razdobju enega leta dvig-

nili. Žerjavovodja H. A. je prejel nadomestilo OD v času bolezni na mesec 1.521 din. Žerjavovodja J. A. je prejel nadomestilo OD v času bolezni na mesec 1.675 din. Prvi žerjavovodja, ki je že 18 let v železarni, sprejema manjše nadomestilo za čas bolezni kot drugi, ki je v delovnem razmerju šele 3. meseca.

Pri tem, kot vidimo, prihajajo predpisi v zdravstvenem zavarovanju v nelogične razmeritve zavarovancev samo zaradi tako občutnih nihanj osebnih dohodkov, kar pogojuje odhod v stalež bolnih mladih in zadržuje starejše, že izčrpane delavce, da bi šli iskati zdravniško pomoč, ker jih preveč udari po žepu.

Poglejmo še, katere bolezni so bile pri nas najpogostejše v I. polletju 1973. Po vrstnem redu je največ izostankov zaradi:

1. poškodb pri delu,
2. poškodb izven dela,
3. poroda,
4. bolezni požiralnika, želodca in dvanajsternika,
5. akutne infekcije respirat. sist. r. gripe,
6. drugih bolezni urinarnega sistema,
7. osteomyelitisa in drugih bolezni kosti in sklepov,
8. neuroze, motenj osebnosti in drugih duševnih motenj,
9. artritisa in revmatizma,
10. simptomov in slabo definirane stanja,
11. bolezni živcev in drugih perifernih ganglijev,
12. influenza,
13. drugih obolenj centralnega živčnega sistema,
14. tuberkuloze,
15. obolenja ven, limfnih potov in dr. ob. cirk. sistema,

Poleg teh je še veliko drugih bolezni, ki večajo bolniški stalež, vendar so našete vrste najbolj pogoste.

Na prvem mestu so izostanki zaradi nesreč pri delu, kar kaže na zelo slabo zaščito delavcev na delovnih mestih. Največje breme neizgleda pri delu odpade na kovačnico (v obdobju januar—avgust 31. neizgleda, sledijo topilnica s 33 neizgleda pri delu. Naslednja je valjarna s 40 primeri neizgleda. Zelo visoko število neizgleda je tudi v gradbenem in strojnem remontu. Vrstni red glede pogostosti neizgleda se računa na število zaposlenih po obratih.

Po delovnih dneh zaradi bolezni in poškodb pri delu so po obratih taki rezultati:

na prvem mestu je valjarna, kjer je bil izpad delovnih dni v avgustu kar 620 dni, kar pomeni, da je v avgustu manjkalo kar 29 delavcev od skupnega števila 331 zaposlenih.

Na drugem mestu je topilnica s 590 delovnimi dnevi izgube; na tretjem mestu livarna s 409, sledijo kovačnica s 416 dnevi izgube ter drugi obrati. V železarni je bil izpad delovnih dni v avgustu 5354 dni zaradi bolezni, kar pomeni, da je ves mesec manjkalo 254 delavcev, in če upoštevamo še redne dopuste, ki jih je v avgustu največ, lahko verjamemo, da vodjem proizvodnje po obratih ni bilo lahko ustvariti planirani dohodek.

Za saniranje stanja bolniških izostankov je bilo podvzetih precej ukrepov in predvsem je bilo nujno potrebno zaostri red in disciplino vseh zaposlenih pri izostankih.

Podatki so vzeti iz evidence soc. službe, poročila zdravstvene službe za obdobje januar—junij 1972—1973, obr. U 330 in poročila varnostne službe za avgust 1973.

K. F.

KAJ VEMO O POŽARNI VARNOSTI

1. Ali ste pomislili na nevarnost požara, ki lahko nastane iz tega ali onega vzroka?
2. Ali ste poučeni o požarnih nevarnostih, ki neposredno ogrožajo vaše delovno mesto?
3. Ali veste, s čim in kako morate gasiti?
4. Ob nastanku požara

— ostanite mirni in preudarite, kaj je trenutno treba storiti, da odstranite nevarnost za razširitev požara. Če gre za reševanje ogroženih, se najprej lotite reševanja;

— osebo pogasite tako, da goreči del obleke pokrijete z raznimi pokrivali, ki so pri roki. Oseba, ki gori, pa si lahko tudi sama pomaga, s tem da se vrže na tla in se začne valjati;

— če je potrebno, ustavite stroje in prekinite električni tok ter zaprite pri glavnih in stranskih vodih dovod plina;

— preprečite prepih, zaprite okna in vrata, dokler ne pričnejo z gašenjem;

— gašenja se lotite z gasilnimi sredstvi in napravami, ki so pri roki; v primeru pa, ko že naprej veste, da požara s temi sredstvi ne bo mogoče pogasiti, takoj pokličite gasilce;

— najprej začnite gasiti predmete, ki najbolj gorijo, nato pa druge z manjšim plamenom.

V največ primerih boste manjši požar najuspešneje pogasili z ročnim gasilnim aparatom na prah »S«. Tudi z dovolj širokim azbestnim pregrinjalom boste zanesljivo uspeli pri gašenju strojev ali posameznih sodov, v katerih gorijo vnetljive tekočine;

Sodoben gasilski avto TAM 2001 — nova pridobitev železarniških gasilcev. Tudi mestni gasilec so dobili enakega.

Delovne skupine v železarni

Obveznost ne pomeni pripadnosti

Ravno tako kot je zaključevanje tehnološkega procesa pogojeno z brezhibnim vključevanjem medfaznega dela, je celovitost, uspešnost in aktivna samoupravna moč delovne skupine odvisna od njene celovitosti in trdnosti.

Kaj je sploh to — delovna skupina?

Najbližja in za nas najbolj sprejemljiva definicija naj bi bila oblikovana takole:

— delovna skupina je glede na specifičnost interesov dela formalno zaključena skupina ljudi, katerih medsebojna odvisnost prisiljuje v združevanje.

Z uveljavljanjem ustavnih dopolnil skušamo samoupravljanje regenerirati, mu dati večjo neposrednost, zagotoviti njegovo izvirnost, ki pa je ne moremo iskati drugje kot pri osnovni celici našega samoupravnega socializma, to pa je delovni človek. Naša samoupravna pot je kratka, njena mladost (rojena je l. 1950) je prebrodila že cel kup težav, vendar ni spreminjala smeri, kar nam mora biti vsem, posebno pa še tistim, ki jih sredobežna sila vleče navzven ali navzgor, jasno in razumljivo. Ena od bistvenih oblik podružabljanja našega samoupravnega sistema so predvsem nove oblike samoupravljanja, ki jim ravno uzakonitev delovnih skupin daje poglobljeno vsebino neposrednosti. Naša skupna dolžnost se mora zato spremeniti v skrb, ki naj bo podobna skrbi matere, ki neguje in hrani novorojenčka, tako da se bo čimprej postavil na lastne noge, da bo s svojimi očmi pogledal v svojo prihodnost in si našel svoj prostor v življenju.

Naše samoupravljanje je staro toliko kot komaj odrasel človek (23 let). Ali se sploh zavedamo, kaj to pomeni, če vemo, da so posamezni družbeni sistemi živeli (nekateri žive še danes — kapitalizem) tisočletja? Ali se zavedamo rezultatov, ki smo jih v smešno kratkem času dosegli in da je v teh uspehih vtakano prizadevanje in delo živčevje generacije? Običajno ne! Ni moj namen naštevati več ali manj znanih dejstev, pač pa vzpodbujati več poslušanja, močnejšo pripadnost samoupravnim skupnostim, ki bo le z nadgradnjo porok za lepšo prihodnost.

Neposrednost v samoupravi ni pogojena z rojstvom delavskih amandmajev, to je potreba in rezultat družbenega procesa, ki je z ustavnimi dopolnili dobila zakonito obliko in jo moramo vzpodbujati, negovati ter biti njen nepogrešljivi del.

ANALIZA DELOVANJA DELOVNIH SKUPIN

Več kot leto dni je minilo, odkar so delavski sveti v enotah z odločbami ustanovili delovne skupine:

1. enota metalurške proizvodnje — 77 del. skupin,
2. enota mehanske obdelave — 20 del. skupin,
3. enota III — 52 del. skupin,

Skupaj torej v podjetju — 149 del. skupin.

Vodje delovnih skupin (v večini primerov so bili to vodje oddelkov, vodje izmen, delovodje) so bili imenovani, s čemer jim je bila naložena nova delovna dolžnost. Iz analize bo razvidno, da so jo nekateri sprejeli kot obveznost, drugi pa kot breme, ki nima nič skupnega s proizvodnjo (ta je edino merilo njihove osebne afirmacije). Ker niti pozitivnega pristopa nismo pohvalili (to nam gre težko iz ust) niti negativnega nismo sankcionirali, smo pravzaprav dovoljevali ležernost.

— vsaka gorljiva snov zahteva določena gasilna sredstva in določen način gašenja.

5. Ali ste že organizirali in usposobili samostojno gasilsko enoto, ki bo lahko takoj stopila v akcijo? Ali imate dovolj gasilnega orodja in gasilnih sredstev tudi za gašenje večjega požara?

6. Ali ste že pripravili načrt obrambe pred požarom?

Ker analiza ni imela namena ocenjevati vsebine samoupravnosti in informiranja in ker iz zapisnikov ni bilo mogoče ugotoviti prisotnosti, je analiza pravzaprav statistični prikaz delovanja delovnih skupin, ki temelji le na dinamiki sestajanja. Ker je sestajanje osnovna komponenta aktivnosti, je bralcem le predložena primerjalnost lastne angažiranosti proti sosedovi (najraje gledamo sosedu). Seveda pa pri tem ne moremo mimo napisanega pravila, da je za delo skupine odgovoren vodja, medtem ko za koordinacijo odgovarja obratovodja ali njemu podoben profil kadra v organizacijski enoti, ki združuje delovne skupine.

Ker smo se medtem že odločili za organiziranost v dveh temeljnih organizacijah združenega dela in organizaciji skupnih služb, bom v nadaljnjem besedilu uporabljal kratice TOZD in OSS.

Pogostost sestajanja delovnih skupin je analizirana le za obdobje: oktober 1972 — junij 1973 oziroma za 9 mesecev.

Zadovoljivost dinamike sestajanja je v veliki meri odvisna od odgovorne osebe, ki skrbi za koordinacijo. Ker je to pravzaprav začetno obdobje, si dovoljujem za najmilejše dopustno obdobje med dvema sestankoma izbrati 2-mesečno obdobje. Oglejmo si tabelarni pregled, ki dokaj nazorno prikazuje, kako so v posameznih organizacijskih enotah uveljavljali to obliko neposrednega upravljanja.

SESTAJANJE DELOVNIH SKUPIN

Število sestankov	TOZD I 77 skupin		TOZD II 20 skupin		OSS 52 skupin	
	število del. skup.	%	število del. skup.	%	število del. skup.	%
0	—	—	—	—	2	3,8
1	5	6,5	—	—	5	9,5
2	11	14,2	1	5	2	3,8
3	21	27,4	—	—	16	30,5
4	22	28,6	3	15	14	26,7
5	17	22,0	3	15	5	9,5
6	1	1,3	4	20	3	5,7
7	—	—	1	5	4	7,6
8	—	—	2	10	1	1,9
9	—	—	—	—	—	—
10	—	—	6	30	—	—
	77	100%	20	100%	52	100%

% pomeni procentualno udeležbo 1 delovne skupine v celotnem številu delovnih skupin v organizacijski enoti.

V TOZD I je le 18 ali 23,3 odst. vseh delovnih skupin, ki so se sestale pet ali večkrat. Če k njim prištejemo še 22 del. skupin, ki so se sestale štirikrat in tako normativ o dvomesečnem sestajanju nekoliko omilimo, ugotovimo, da je le 40 ali 52 odst. delovnih skupin živetarilo.

V TOZD II je 16 ali 80 odst. vseh delovnih skupin zadovoljilo normativ. Če k njim prištejemo še tri delovne skupine, ki so se sestale štirikrat, dobimo zavidljivo angažiranost 95 odst. delovnih skupin (le ena skupina je imela samo dva sestanka). Razveseljuje tudi ugotovitev, da se je šest delovnih skupin zbralo desetkrat. Z veseljem naštejemo njihove vodje: Dominik Jelen, Vlado Pori, Vinko Satler, inž. Matej Smrtnik, Pavel Stropnik in Franc Šisernik.

V OSS je bilo glede na imena vodij delovnih skupin pričakovati bistveno boljši rezultat, kot ga prikazuje tabela. Le 13 ali 24,7 odst. delovnih skupin se je sestalo pet ali večkrat. Če prištejemo štirinajst delovnih skupin s po štirimi sestanki, ugotovimo, da je samo 51,4 odst. delovnih skupin našlo svoj prostor pod soncem. To pa je sploh najslabši rezultat brez upoštevanja profilov vodij delovnih skupin. V OSS vedrta tudi dva

vodja, ki z zapisniki ne moreta dokazati, da sta delovno skupino sploh sklicala.

Analiza takšna, kakršna je, pa vseeno nakazuje kup pomanjkljivosti, ki jih je mogoče odpraviti, če bomo njene rezultate znali uporabiti. Poleg te, za delo najlažje oblike analiziranja, bi bila potrebna analiza vsebine, prisotnosti lastne problematike, aktivnosti v sami skupini, predvsem pa analiza odločitvene samoupravne funkcije v delovni skupini.

Seveda pa je za vse to potrebno v prvi vrsti in neodložljivo odpraviti pomanjkljivosti, ki jih povzročajo zapisniki sestankov:

1. Kolikor vodja delovne skupine sam ni sposoben sestaviti razumljivega zapisnika, je to treba urediti s pooblaščenim zapisničarjem v delovni skupini, pri čemer morajo biti vprašanja in odgovori kratki in jasni.

2. Zapisniki naj bodo v končni obliki napisani s strojem, ker bo le tako omogočeno razbrati hotenja in specifičnosti v delovnih skupinah.

3. Voditi je treba evidenco (vsaj procentualno) o prisotnosti s točnim številom članov delovne skupine, kajti le na ta način bo mogoče zasledovanje celovitosti.

4. V TOZD II so verjetno delovne skupine preštevilne (poprečno skoraj 50 članov), česar zaradi pomanjkljivosti zapisnikov analize ne ugotavljajo. Kolikor pa se morajo sestanki v eni delovni skupini drobiti na več sestankov z isto tematiko, je to že opravičilo in potreba za formiranje več skupin.

5. Za vodje delovnih skupin je treba organizirati že obljubljeni seminar. Nevzdržna je namreč trditev, da je samo servirana problematika zrela za obravnavo med neposrednimi upravitelji. Vodje delovnih skupin pa ali zaradi nezainteresiranosti ali pa zaradi neiznajdljivosti ne posredujejo pomembnih informacij in odločitev, ki so v našem podjetju skoraj vsekodnevne. Seminar mora jasno pokazati vire pa tudi oblike informacij, odločitev in razprav.

6. Sestajanje delovnih skupin mora biti zagotovljeno tudi v praksi, ne samo na papirju. Odločili smo, kdo je za to odgovoren. Nevzdržna je neaktivnost v TOZD I in OSS. Delovne skupine z enim, dvema ali celo brez sestanka so kot samoupravna oblika nesprejemljive. Če so njihovi vodje ljudje, ki jim ta vloga ne leži, je nedelavnost v tej smeri še razumljiva. Če pa so to osebe, katerih delovne zadolžitve in funkcije narekujejo odločno poznavanje razmer v podjetju (OSS), pa to že lahko ocenjujemo kot neresnost, če je neodgovornost pregroba beseda.

Zavedam se, da so delovne skupine rojene pod firmo: neposredna oblika informiranja. Težko si bodo vsaj v tej »otroški dobi« priporile in izoblikovale samoupravno moč, če jih ne bomo pravočasno in zavestno vpeljali v samoupravne, odločitvene tokove. Samozavest, da ne rečem pripadnost, bo naraščala z ugotavljanjem lastne pomembnosti in odločitvene funkcije posameznikov v interesu širše delovne skupnosti.

Lojze Janežič

No, vidite!

Umobolni je na koncu vsakega stavka rekel: šššš!

»Kaj pa pomeni to sikanje?« je vprašal psihiater.

»Slone podim z njimi.«

»Saj tu ni nobenih slonov.«

»No, vidite!«

Milo za drago

Nekdo je plačal zobozdravnikov račun s ponarejenim denarjem. Na sodišču je v svojo obrambo povedal, da mu tudi zobozdravnik ni vstavil pravih zob.

— — —
Poletje bo zanesljivo takrat, ko Škot vrže novoletno jelko proč.

Razlika

Razlika med genijem in talentom je, da talent prejema plačo.

Iz dela kolektivnih izvršilnih organov

Meseca septembra smo v tovarni imeli močno redukcijo električne energije. Posledica tega ni bilo le občutno zmanjšanje proizvodnje, ampak so se pokazale tudi druge težave v poslovanju. Prav temu problemu je poslovni odbor na sejah v tem mesecu posvetil največ razprave in pozornosti.

Zaradi pomanjkanja električne energije je bil tolikšen izpad proizvodnje, da jo bomo do konca leta, tudi če se stanje z energijo popravi, težko nadoknadili. Izpad proizvodnje pa ima za posledico znižanje dohodka in poslovnega rezultata, vplival pa bo tudi na naš končni finančni rezultat in neposredno tudi na morebitni ostanek dohodka. Situacija, ki je zaradi tega nastala, resno ogroža izvrševanje sprejetih načrtov tovarne za letošnje leto. Na odboru je bilo tudi rečeno, da moramo v tovarni čimprej pripraviti izračun, kaj za nas pomeni polna redukcija, kaj zmanjšana, kakšna bo situacija na tem področju letošnje leto, koliko bo zaradi izpada električne energije zmanjšana proizvodnja ter kako in za koliko se bo to odrazilo na skupnem dohodku in ostanku dohodka. Vse to so podatki, ki so nam za naše načrtovanje za naslednje leto nujno potrebni. Poudarjeno je bilo, da bi morali za naslednje leto v tovarni izdelati dva predloga gospodarskega načrta. Maksimalni plan naj bi bil izdelan na predpostavki, da proizvodnja ne bo motena, minimalni pa na predpostavki, da se letošnja situacija, kar zadeva pomanjkanje električne energije, ponovi. Tudi če količinskega plana proizvodnje za naslednje leto zaradi težav mogoče ne bi mogli doseči, pa bi ga morali sestaviti tako, da bi s primerno preusmeritvijo in uskladjitvijo proizvodnje zadržali sedanjo višino dohodka. Posebej je bilo rečeno, da bomo za oskrbo z električno energijo v tovarni morali vlagati določena sredstva in da bi bilo prav, če bi se odločili, da bi sredstva, ki nam bodo verjetno vrnjena iz naslova kreditov po 47. natečaju, namenili prav za te namene. Ob pričakovanju ugodnega poslovnega rezultata smo se letos odločili, da odvajamo za stanovanjsko izgradnjo več sredstev, kot je to z dogovorom sicer določeno, odločili pa tudi, da se za drugo polletje letošnjega leta ponovno povišajo amortizacijske stopnje nekaterim skupinam osnovnih sredstev. Ob situaciji, ki je nastala, pa bi morali ugotoviti, če bomo sprejete obveznosti zadržali oziroma če bi kazalo, da je tudi na teh dveh področjih opraviti določene popravke. Kar zadeva investicije, je bilo ugotovljeno, da so sredstva za letošnji obseg zagotovljena in da zato programa ne bi bilo potrebno menjati, pogovoriti pa bi se morali o tem za naslednje leto, pri čemer bi se morali odločiti tudi za vrstni red nujnosti.

Odbor je menil, da moramo glede na nastalo situacijo v okviru naših lastnih možnosti in potreb napraviti določene ukrepe, zato je po razpravi sprejel sklepe, s katerimi so s posebnim obvestilom bili že seznanjeni vsi člani delovne skupnosti. S sklepi, ki so bili sprejeti, je odbor tudi, kar zadeva nadurno delo in podobno, preklical že sprejete sklepe s svojih prejšnjih sej.

Z drugega področja dela in poslovanja pa so bili sprejeti naslednji sklepi:

Na predlog uprave tovarne ter posameznih TOZD in sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, kot sledi:

— Rudolfu Kebru in Ernestu Tandlerju 5-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, z nalogo da se pri firmi Bizerba seznanita in strokovno usposobita za vzdrževanje avtomatskih tehtnic za tehtanje ingotov in gredic;

— inž. Ivanu Ažnohu in Angeli Gracyjanski 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bosta zaradi specifikacij naročil in usklajitve terminskih dobav za naslednje leto obiskala podjetji Stahlmetall in Hagsta;

— inž. Jožetu Žuncu 6-dnevno službeno potovanje v CSSR, kjer se bo kot član jugoslovanske delegacije udeležil zasedanja sekcije SEVA za valjarne;

— inž. Antonu Pratkanarju, Edu Pogorevcu in Antonu Godcu 4-dnevno službeno po-

tovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bodo obiskali velesojem strojev in naprav v Hannoveru z nalogo, da se podrobneje seznanijo z najnovejšimi dosežki na področju obdelovalnih strojev in opreme;

— glavnemu direktorju Francu Faletu, generalnemu direktorju ZP Gregorju Klančniku, inž. Jožetu Geršaku in inž. Božu Cimermanu 3-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, kjer bodo obiskali velesojem v Brnu in s predstavniki čeških podjetij vodili razgovore o naši nadaljnji medsebojni blagovni menjavi in sodelovanju;

— Borisu Florjančiču 3-dnevno službeno potovanje v Bolgarijo, kjer bo s predstavniki JZZ sodeloval pri sestavljanju blagovne liste za naslednje leto in dobave starega železa iz te države za potrebe jugoslovanskih železarn;

— inž. Jožetu Žuncu in inž. Ferdu Vizjaku 2-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, kjer bosta obiskala velesojem v Brnu z nalogo, da se seznani z najnovejšimi dosežki na področju strojev in opreme za vroče valjanje in hladno predelavo jekla.

Upoštevajoč že sprejeto odločitev v zvezi z odobravanjem dodatka za pripravljenost in deljenega delovnega časa sta bila odklonjena predloga kadrovskega splošnega sektorja in vodstva strojno gradbene službe za uvedbo deljenega delovnega časa oziroma za odobritev dodatka za pripravljenost.

Odbor je na podlagi posredovanih utemeljiteljv sicer odobril plačilo dela prek polnega delovnega časa za tretje trimesečje letošnjega leta za zaposlene v posameznih sektorjih in za pripravo normativov za izdelavo kalkulacije za izdelke jeklovleka, vendar je bila sprejeta odločitev skupno z drugimi ukrepi, ki so bili zaradi pomanjkanja električne energije sprejeti v tovarni, preklicana.

Odbor za splošne zadeve je na sejah prejšnjega meseca posvetil največ pozornosti razpravi o problematiki družbene prehrane in vprašanju nadomestila zaposlenim, ki so zaradi delovne nezgode ali bolezni bili poslani na poklicno rehabilitacijo.

Kar zadeva družbeno prehrano, je bil odbor seznanjen z zahtevo Merxa, da zaradi nastalih podražitev življenjskih artiklov, predvsem pa mesa in mesnih izdelkov, toplega obroka za sedanjo ceno ne more več pripravljati. Zato želi, da se cena poviša od sedanje 5,50 na 7,00 din. Komisija za družbeno prehrano, ki je predlog obravnavala, se je ob upoštevanju vzrokov, ki so bili navedeni, s podražitvijo v načelu strinjala. Po predlogu naj bi zaposleni sami plačevali po 3,00 din za obrok, tovarna pa bi regresirala 4,00 din. Povišanje naj bi veljalo od 16. julija letos dalje, s tem da bi do 30. septembra letos tovarna v celoti krila stroške podražitve, s 1. oktobrom pa naj bi zaposleni pričeli plačevati obrok po 3,00 din in ne več po 2,50 din kot zdaj. Podražitev toplega obroka bi za tovarno do konca letošnjega leta predstavljala dodatne stroške v znesku 341.826,00 din.

Tako na komisiji kot tudi na seji odbora je bilo obravnavano tudi vprašanje in možnost nabave kisle vode po regresirani ceni in uvedbe prehrane za dietike. Odbor je bil ob tem seznanjen tudi z načinom ureditve družbene prehrane — toplega obroka — na Jesenicah in v Storah. V obeh železarnah topli obrok regresirajo samo tistim, ki ga uživajo. Posebne prehrane za dietike ali način regresiranja nimajo urejen. Lahko pa pri njih zaposleni dobivajo v tovarni kislo vodo, ki stane v Storah 1,50 din liter, na Jesenicah pa 1,80 din. Regres za kislo vodo nimajo uvedeni. Razprava pa je načela tudi nekatere probleme, ki se pojavljajo pri pripravi in razdeljevanju toplega obroka in neposredno vplivajo na razpoloženje zaposlenih ter čistočo in kritične pripombe na račun obroka. O vseh teh problemih je že razpravljala komisija za družbeno prehrano, bili pa so na to opozorjeni tudi predstavniki Merxa, ki pa, kot kaže, do ureditve in odprave pomanjkljivosti ne kažejo vedno dovolj razumevanja. Vzroke za nepotrebno čakanje in vrste, ki se ustvarjajo pri delitvi, je poleg dejstva, da prostori menze po površini v celoti sicer ne zadostuju-

jejo, iskati tudi v tem, da zaposleni premalo upoštevajo razpored, ki je uveden za posamezne obrate. V razpravi je sicer prevladalo mnenje, da je ob upoštevanju povišanja življenjskih stroškov zahteva za povišanje cen toplega obroka delno upravičena, vendar pa bi o povišanju lahko govorili šele tedaj, ko bo Merx odpravil določene pomanjkljivosti, s katerimi pa je seznanjen.

Kar zadeva vprašanje regresiranja kisle vode za zaposlene v tovarni pa je bilo ugotovljeno, da se kislavoda po predpisih o varstvu pri delu ne šteje za zaščitno pijačo, zato razlike v ceni ne bi mogle bremeniti poslovnih stroškov, ampak bi si morali sredstva zagotoviti iz sklada skupne porabe. Problem bi po mnenju odbora bilo potrebno obravnavati skupno s komisijo za varstvo pri delu in zdravniki s področja medicine dela. Način prehrane ali regresiranje prehrane za dietike pa bi vsekakor morali enotno urediti v okviru slovenskih železarn. V zvezi s problemi, ki so bili obravnavani, je bilo sklenjeno:

— predlog za povišanje cene toplega obroka se zaenkrat ne potrdi. Za področje družbene prehrane odgovorna strokovna služba mora vodstvo poslovne enote Merxa opozoriti na napake in pomanjkljivosti, ki se dogajajo pri pripravi in delitvi toplega obroka z zahtevo, da jih odpravijo;

— zadolži se vodja kadrovskega splošnega sektorja, da k sedanji pogodbi pripravi aneks. V aneksu je treba poleg nove cene toplega obroka določiti tudi sankcije za primere neizpolnjevanja obveznosti iz pogodbe. Tako pripravljene aneks pogodbe je treba pred podpisom posredovati v razpravo in potrditev odbora za splošne zadeve;

— možnost uvedbe regresiranja kisle vode za zaposlene v tovarni mora komisija za družbeno prehrano obravnavati skupno s komisijo za varstvo pri delu in zdravniki s področja medicine dela. Na podlagi stališč, ki bodo izoblikovana, je treba pripraviti konkretni predlog o načinu in možnosti rešitve zadeve. Ker gre pri tem tudi za finančna sredstva in možnost plačila, je ta del predloga obravnavati skupno s finančno računovodskim sektorjem;

— način regresiranja kisle vode ter regresiranje in uvedbo prehrane za dietike je treba uskladiti tudi z drugima dvema slovenskima železarnama.

Zaradi delovne nezgode ali bolezni določeno število zaposlenih ni več sposobno opravljati dela na delovnih mestih, na katere so razporejeni. V večini primerov, kjer je to možno, je za take delavce organizirana poklicna rehabilitacija — priučitev in usposobitev na drugem delovnem mestu. Za čas poklicne rehabilitacije evidenčno niso zaposleni v naši tovarni, ampak jih vodi komunalni zavod za socialno zavarovanje, ki jim izplačuje tudi denarno nadomestilo v višini 90 odst., izračunanih na poprečju, ki so ga dosegli v letu pred nastopom invalidnosti ali bolezni. Poklicna rehabilitacija traja, odvisno od zahtevnosti novega delovnega mesta, od treh mesecev do dveh let. Nekateri invalidi v času poklicne rehabilitacije na delovnih mestih, na katerih se priučujejo, dosegajo povsem normalni delovni učinek, nekateri pa norme in cenike del celo presegajo, vendar za delo v tovarni ne dobivajo nobenega denarnega nadomestila. Zato je bilo predlagano, da bi se delavcem, ki so bili na poklicni rehabilitaciji v letih od 1970 do 1972 in so na delovnih mestih, za katere so se priučevali, dosegali vsaj normalni delovni učinek, za delo in prizadevnost priznala ustrezna nagrada kot delno nadomestilo razlike v osebnih dohodkih med zneskom, ki ga dobivajo od komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, in osebnimi dohodki, ki so jih dosegali na delovnih mestih pred invalidnostjo ali poklicno boleznijo, medtem ko naj bi za vnaprejšnje zadevo sistemsko uredili tako, da bi dopolnili pravilnik o štipendiranju in strokovnem izobraževanju. Po širši razpravi je odbor predlagani način rešitve sprejel in sklenil:

— delovnim invalidom, navedenim v predlogu, ki so bili v tovarni v času od leta 1970 do 1972 na poklicni rehabilitaciji, se za prizadevnost pri delu in dosežene rezultate dela na delovnih mestih, za katere so se priučevali, prizna ustrezna nagrada. Nagrada se jim za čas, ko niso bili pri nas v rednem de-

lovnem razmerju, izplača v enkratnem znesku, sredstva pa bremenijo sklad skupne porabe;

— z namenom, da se vnaprej sistemsko uredi in reši vprašanje nadomestila delovnim invalidom za čas poklicne rehabilitacije v tovarni, se odobri, da se s predlaganimi določbami dopolni pravilnik o štipendiranju in strokovnem izobraževanju.

Z drugih področij in zadev, ki so bile predmet obravnave, je odbor sklenil:

Na podlagi predhodnega pristanka TOZD II se ugotovi prošnji občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem in v tovarni zaposlenemu Ivanu Pungartniku omogoči obiskovanje enoletne srednje politične šole. Za čas šolanja se mu odobri izredno plačani dopust in priznajo osebni dohodki, izračunani na prečju zadnjih treh mesecev pred odhodom v šolo. Tako izračunani osebni dohodki bremenijo sklad osebnih dohodkov pred delitvijo na obrate. Kadrovske oddelek s prizadetimi sklene pogodbo, v kateri je razen ugodnosti, do katerih je upravičen v času šolanja, določiti tudi njegove obveznosti do tovarne.

Potrdi se predlog komisije za ocenjevanje strokovnih elaboratov in v skladu s čl. 53 pravilnika o delitvi osebnih dohodkov inž. Maksu Večku za uspešno izdelano diplomsko nalogo odobri enkratna nagrada v znesku 500,00 din.

Prošnja Štefana Otta, da bi mu črtali obveznosti oziroma ga oprostili vrnitve stroškov izrednega študija na višji šoli za organizacijo dela v Kranju, se odkloni.

Ugodeno je bilo prošnji gradbenega odbora za gradnjo vlečnice pri krajevni skupnosti Prevalje in odobreno, da na stroške tovarne za čas postavitve in montaže vlečnice odstopimo pet za to strokovno usposobljenih delavcev.

Odbor je obravnaval še vlogo v zvezi z odkupom stanovanjske hiše, za denarno pomoč krajevni skupnosti ZB Prevalje, za kritje stroškov vezave diplomskih nalog ter razpravljal še o nekaterih drugih zadevah in prošnjah. O odločitvah, ki jih je odbor s tem v zvezi sprejel, so bili prizadeti neposredno pisмено obveščeni.

—et

razvoj železarne Ravne s poudarkom, da je železarna na Ravnah že star partner Kitajske, ker je že v prejšnjem stoletju dobavljala jeklo v province Šanghaj, Hongkong in druge predele te velike vzhodne dežele.

Pregledali smo dosedanje poslovanje. Prehajamo na kvalitetnejše dobave naših izdelkov. Govorili smo o sistemu bodočih poslov.

Kitajska delegacija si je podrobno ogledala našo proizvodnjo in se posebno zadržala pri izdelkih, kjer je vloženega veliko strokovnega dela naših sodelavcev. Sledil je ogled študijske knjižnice in muzeja.

Na kraju obiska je vodja delegacije izrazil pohvalo in priznanje ter rekel, da je videl tovarno z izdelki visoke kvalitete in da upa v nadaljnje razvijanje poslov.

F. B.

Razglasna postaja - novo sredstvo obveščanja

V začetku septembra je spet zaživela naša razglasna postaja. Seveda je še ne slišimo v vseh obratih niti povsod enako dobro, vendar umolknila ne bo več in tudi slišnost se bo izboljšala. S tem smo pridobili novo, najhitrejšo možno sredstvo obveščanja, saj lahko prek razglasne postaje v hipu obvestimo vse podjetje, kadar je to potrebno, hitreje celo od naših Obvestil, da o Informativnem fužinarju sploh ne govorimo.

Kaj to pomeni, na prvi pogled ni čisto jasno, saj je zaenkrat oprema še skromna, naši napovedovalci Milan, Jelka in Zlatka se uvajajo, novinarja pa, ki bi skrbel za redna petminutna dnevna poročila (ta naj bi bila radijsko jedrnata, a vseeno zelo preprosta in razumljiva), še sploh nimamo. Za zdaj imamo redno glasbo med malico, sčasoma pa bo gotovo tako, da bomo morali presneto paziti, da ne bo obvestil več kot muzike.

Da bi vse potekalo v določenem redu, je informacijska služba izdala posebna pravila o delu razglasne postaje, ki jih na kratko povzemamo.

Obvestila so lahko samo službena. Izdajajo jih vodilni in vodstveni delavci podjetja ter predstavniki organov upravljanja in družbeno političnih organizacij v TOZD I, TOZD II, OSS in podjetju kot celoti.

Obvestila je treba dostavljati v dveh izvodih dnevno najkasneje do 7.30 informacijski službi zaradi jezikovnih korektur, na vsakem obvestilu pa je treba zapisati, ali je namenjeno TOZD I, TOZD II, OSS ali vsej železarni.

V razglasni postaji delajo: odgovorni novinar, dežurni tehnik tov. Hovnik in napovedovalci oziroma njihovi namestniki.

Obvestila se praviloma berejo v času dopoldanske in popoldanske malice, in sicer tolikokrat, kolikor je izmen. Za izbor glasbe odgovarja član komisije za informiranje in kulturno izobraževanje tovariš Peter Grögl, za predvajanje pa dežurni tehnik.

Program obveščanja prek razglasne postaje bo predvidoma sprejemal okvirno vsak petek za ves prihodnji teden uredniški odbor razglasne postaje, ki bo za svoje delo odgovarjal odboru za informiranje in kulturno izobraževanje.

Novo sredstvo obveščanja torej imamo. Od nas bo odvisno, koliko ga bomo znali uporabljati.

n. r.

OBISK KITAJSKE DELEGACIJE

Dne 20. septembra 1973 je obiskala železarno na Ravnah kitajska delegacija. Vodil jo je kitajski trgovinski ataše pri veleposlaništvu LRK v Beogradu tovariš Tai Chien s svojima sodelavcema Shen Yu Ming in Tung Fung Pei.

Glavni direktor železarne Ravne tovariš Fale je delegacijo pozdravil in razložil

SKRB ZA STROKOVNO VZGOJO REZERVNIH STAREŠIN

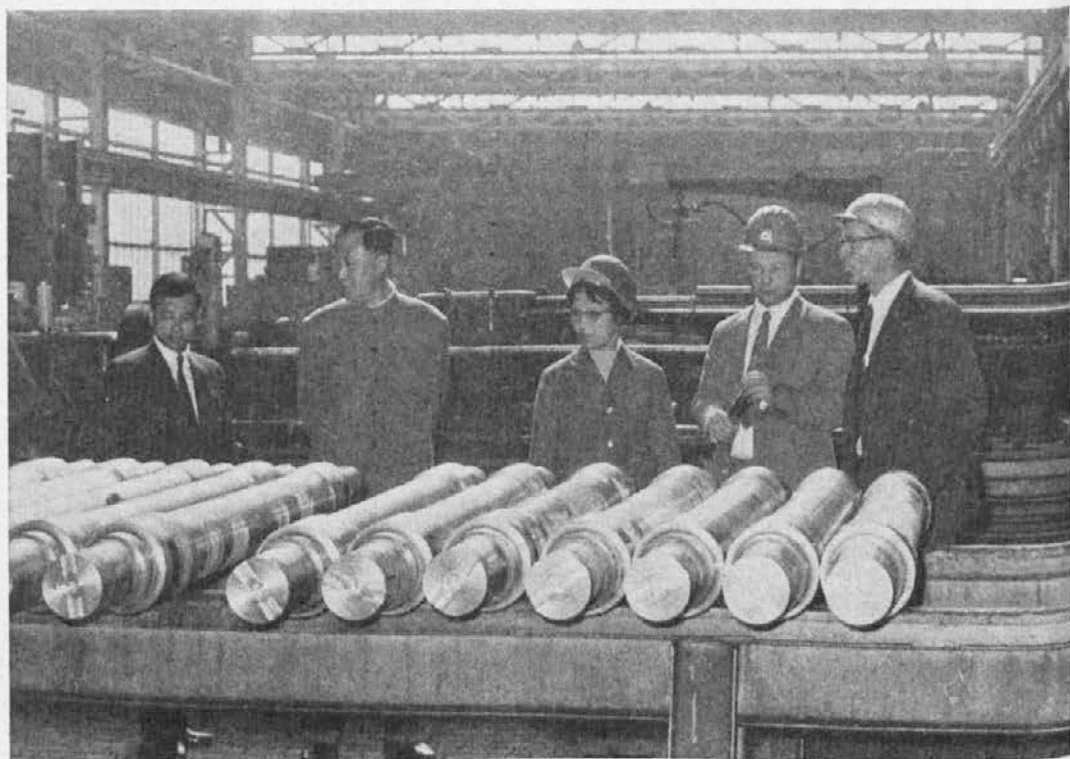
Na zadnji seji občinskega odbora združenja rezervnih vojaških starešin so imeli v glavnem razpravo o strokovni vzgoji rezervnih vojaških starešin. Tako so razpravljali o programu idejno-političnega izobraževanja in splošnega vojaškega usposabljanja RVS za leto 1974 ter predvideli naslednje:

Rezervni vojaški starešine se bodo strokovno izpopolnjevali s čitanjem člankov v »Naši obrambi«, na katero so naročeni vsi. Organizirali bodo predavanja o SLO, organizirali taktično-orientacijske pohode ter druge oblike strokovnega izpopolnjevanja, kot npr. taktično tehnični zbori, strokovne ekskurzije, dodatna predavanja ter udeležba na vajah operativnih in partizanskih enot.

Za tiste člane združenja, ki se niso udeležili predavanj v spomladanskem roku ali niso bili na taktično-orientacijskem pohodu, je občinski odbor ponovno organiziral predavanja in izpite, ki so bili septembra v Mežici.

Prav tako je bilo organizirano bojno streljanje s puškomitraljezom za vse rezervne vojaške starešine v septembru ob vajah partizanskih in teritorialnih enot.

Franjo Srebotnik

Posebno zanimivi so bili mehanski obrati

KULTURA V ŽELEZARNI

Nova ustava pojmuje kulturo kot pomembno sredstvo za očlovečanje ljudi, določa pa tudi, da morata biti umetnost in kultura dostopni vsem v enaki meri. Osnovne enote, v katerih se bodo sprejemali kulturni programi, dosegali sporazumi za njihovo financiranje ter tako zadovoljevale kulturne potrebe občanov, naj bi bile krajevne skupnosti in temeljne organizacije združenega dela. V njih naj bi tudi volili delegate v ustrezna telesa na občinski in republiški ravni.

V naši železarni se je interes za organizirano kulturo izrazil nekoliko drugače. Na eni strani imamo komisijo za kulturo v okviru sindikata, na drugi pa komisijo za informiranje in kulturno izobraževanje, ki bo po volitvah v nove organe upravljanja postala samostojen odbor. Ker obe delujeta na nivoju podjetja, bo verjetno treba ugotoviti, kako se bo oblikovala in izvajala kulturna politika v okviru TOZD, treba pa bo tudi razdeliti pristojnosti in delo obeh komisij.

Čeprav se na prvi pogled zdi, da je preveč v ospredju interes za oblike organiziranosti kulture, bi pomenilo dvakratno reševanje istih vprašanj gotovo slab začetek dejavnosti, ki ji ustava odmerja tolikšen pomen. Te stvari pa morajo biti na začetku precizirane tudi zaradi stikov navzven, saj je npr. občinska kulturna skupnost zainteresirana za stalni kontakt s kulturnimi dejavniki v podjetjih.

Vemo, kakšne vrste kulturne dejavnosti gojimo v železarni, dosti manj pa vemo, kakšne so želje in zahteve naših delavcev na tem področju. Zdi se torej pametno, da bi startali z dobro pripravljeno anketo med zaposlenimi o tem, na katerem področju kulture kdo že sodeluje, kje želi sodelovati, katere kulturne prireditve obiskuje, katere pa bi, če bi imel možnosti. Naposled tudi to, kako je kdo zadovoljen z repertoarjem in kvaliteto prireditev v svojem kraju in kaj bi predlagal za njihovo izboljšanje.

Logično bi bilo, da bi katerakoli komisija šele po opravljeni analizi odgovorov oziroma na njihovi podlagi sestavila delovni načrt, saj bi takrat imela v rokah delno tudi že imenske sezname ljudi po interesnih področjih, izražene želje pa bi lahko tudi že usklajala s finančnimi možnostmi.

Nadaljnji korak pred izdelavo lastnega delovnega načrta bi bil verjetno vpogled v letne načrte kulturnoprosvetnih društev na Ravnah in Prevaljah, s katerimi bi bilo treba uskladiti večino akcij v železarni.

Kulturno smo ljudje angažirani na dva načina: aktivno in abonmajsko — pasivno. Aktivno npr. z delom v pevskih zbora, dramskih skupinah itn., abonmajsko pa z rednim obiskovanjem kulturnih prireditev. Zato se bo nujno tudi vsak kulturni program delil na dva dela. Najprej bo opredeljeval dejavnost sodelavcev znotraj železarne ali v domačih društvih, nato pa se z načrtom gostovanj tujih skupin pri nas uklapljal v ustrezni krajevni in občinski program.

Lastna dejavnost lahko obsega interesna področja od takšnih, ki že imajo tradicijo, do novih. Npr.:

- mladinska dramska skupina,
- pevski zbor (varianta: patronat nad že obstoječim v kraju),
- fotoklub,
- klub prijateljev dobre knjige,
- literarni klub,
- klub likovnikov,
- klub izdelovalcev predmetov umetne obrti itn.

Čeprav v železarni še nimamo zaposlenega referenta za kulturo, bi za dovolj resne dejavnosti verjetno lahko dobili primerne mentorje, planirali pa bi lahko tudi srečanja z likovniki, pisatelji, mojstri fotografije, gledališkimi igralci itn.

Vsaka dejavnost, ki bi dosegla ustrezen kvaliteten nivo, bi lahko računala na javno predstavitev v domačem kraju oziroma na gostovanja vsaj na Štorah in Jesenicah, kjer bi morali uveljaviti pravilo recipročnosti.

Ne nazadnje pa bi tako raznolika in redna kulturna dejavnost v železarni zagotavljala bazo za uvedbo delegatskega sistema, s tem pa tudi kvalificirano soodločanje pri oblikovanju in sofinanciranju kulturne dejavnosti v kraju in občini.

Marjan Kolar

VRTEC »SOLZICE«

1. septembra so za naše malčke odprli novo vzgojno varstveno ustanovo — otroški vrtec »SOLZICE«. V devetih igralnicah, kuhinji in drugih prostorih, ki so na razpolago, je preskrbljeno za varstvo v dopoldanskem času 180 otrok. Že sedaj pa premišlujejo o popoldanskem varstvu, saj ni malo staršev, ki delajo na izmene.

V varstvo so sprejeli tudi skupino 2 do 3-letnih otrok, ki jih oskrbuje medicinska sestra. Tako je za zdaj na Ravnah z zmogljivostjo starega in novega vrtca poskrbljeno za varstvo 350 otrok.

Z dograditvijo nove in obenem najlepše vzgojno varstvene ustanove na Koroškem, so zadovoljene najnujnejše potrebe po otroškem varstvu. Vrtec je veljal okroglih 400 milijonov starih dinarjev.

Zanj so prispevali:

- 150 milij. iz sklada republiške skupnosti otroškega varstva,
- 120 milij. kredita Ljubljanske banke,

100 milij. iz sklada otroš. varst. vročnega na banki,

40 milij. Železarna Ravne.

Naši najmlajši Ravenčani so se bolj težko privadili na novo okolje, saj so se nekateri malčki prvič odtrgali od svojih mamic za nekaj ur dnevno. No, pa to so težave, ki so jih iznajdljive in strokovno usposobljene vzgojiteljice v krajšem času premagale. V vrtcu bodo tovarišice skupno z otroki organizirale razne krožke in lutkovne predstave predvsem za otroke, katerih matere so doma oziroma kjer so otroci v varstvu pri svojih babicah. Že v tem letu imajo v načrtu ureditev otroškega igrišča, kjer bodo imeli otroci možnost, da bodo ob lepem vremenu čim več zunaj. Pozimi pa bo v njihovo največje veselje sankališče.

Staršem pa še to. Vsestransko sodelovanje z vzgojitelji bo najboljši uspeh dela, ki si ga tako vzgojitelji kot starši želimo.

M. Knežar

Knjige za vsak žep

Po osvojitvi je ob častitljivi Mohorjevi družbi zrasla Prešernova družba, da bi nadaljevala staro slovensko tradicijo izdajanja cenjenih knjižnih zbirk sodobne, napredne vsebine. Ob podpori vse slovenske družbe je bilo možno kljub precejšnjim podražitvam držati knjigam Prešernove družbe ceno, ki je danes petkrat nižja od cen drugih knjig.

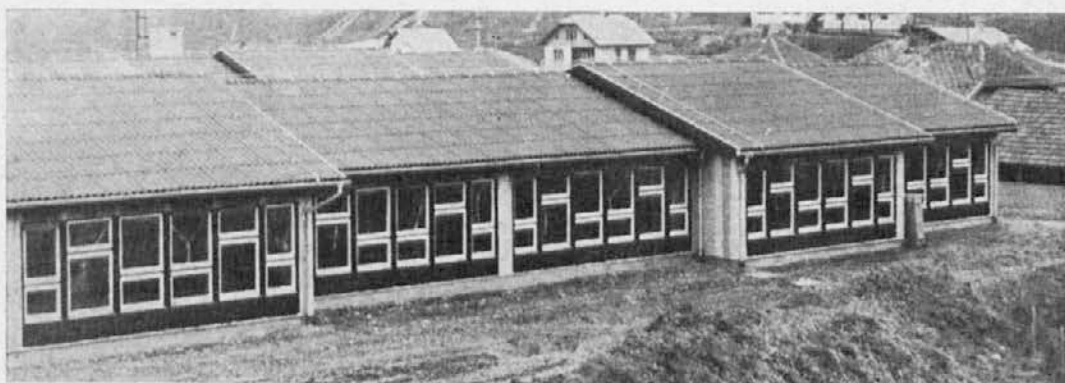
Knjižne zbirke Prešernove družbe so sestavljene tako, da bi predstavljale najosnovnejši knjižni standard v družini. Tako je vsako leto na prvem mestu koledar, sledi pa po ena sodobna slovenska povest ali roman, mladinsko delo, knjiga iz slovenske ali svetovne klasike, družboslovno ali poljudnoznanstveno aktualno delo in priročnik.

Nadaljnje vztrajanje pri »ljudski ceni« je seveda možno samo v primeru, če je število naročnikov dovolj visoko. Jasno je, da je vsaka podpora in akcija v tej smeri zelo prosvetilska, je pa obenem tudi zelo potrebna, saj je naravnost grozljiv podatek, da npr. še pred nekaj leti 51 odstotkov Slovencev v letu dni ni prebralo niti ene leposlovne knjige.

Komisija za kulturo pri sindikatu bo izbrala v podjetju nekaj poverjenikov Prešernove družbe, ki bodo sprejemali naročila, naš list pa bo občasno objavljajal podatke o knjižnih novostih. Tako npr. zdaj za letošnjo knjižno zbirko, ki bo izšla čez dober mesec dni, pa jo je še mogoče naročiti.

Knjižna zbirka Prešernove družbe za l. 1973

Prešernov koledar 1974. Koledar ima stoletno tradicijo vseh slovenskih množičnih zbirk ter koristno dopolnjuje vrsto drugih knjig, ki izidejo vsako leto. Poskrbeli so za njegovo lepoto, praktičnost in vsestransko zanimivost s številnimi leposlovnimi in poljudnoznanstvenimi članki ter informacijami, ki jih potrebuje danes človek v vsakdanjem življenju in jih ima tako lahko vsak dan pri ro-

Naš vrtec

ki. Zaradi tega je postal koledar nepogrešljiv spremljevalec vsakega člana.

Marjan Kolar: Snežne verige, povest. Eden naših zdomcev se po letih vrne iz Nemčije za božične in novoletne praznike, da bi obiskal svoje starše, ki jim prinaša tudi darila. Oče, upokojeni uradnik, se je z ženo preselil v manjše mesto, da bi z bomo pokojnino lahko izhajala. Sin pa že spotoma izve, da oče živi zase in se ukvarja z nečednimi stvarmi, mati pa pomaga v domu onemoglih. Ko se po raznovrstnih prigodah le sreča z očetom, sprevidi, da temu ni več pomoči, saj celo že krade. Sam ima vsaj to zadoščenje, da si najde zdravo kmečko dekle s Pohorja, ki je sicer že v rokah prekupčevalcev z belim blagom, in jo odvede s seboj, ko še poskrbi za svojo mater.

Ivan Tavčar: Visoška kronika. Najboljši roman tega odličnega slovenskega pisatelja o rodbini Kalan, ki se je v času tridesetletne vojne priselila v Poljansko dolino in se tu mogočno razširila. V delu zaživi preteklost v polni pestrosti.

Jakob Alešovec: Kako sem se jaz likal. Tega starega slovenskega pisca smo po krivici pozabili, vsaj po tej odlični mladinski povesti. V njej nam avtor prikazuje svojo mladost, svojo pot v šole, vsakovrstne prigode, težave, svoje učitelje — vse to na pristransk način, poln humorja, ki je pri nas tako redek. Nikdar ni žaljiv. Lepo nam prikaže, kako se je slovenski rojak nekoč moral boriti, da je sploh lahko študiral in da je v dobi trdega ponemčevanja vendarle ohranil svojo slovensko narodno zavest. — Knjiga bo opremljena s številnimi ilustracijami prof. Borisa Kobeta.

Inž. Vladimir Ribarič: Ikarus leti v vesolje. To poljudnoznanstveno delo nam je na-

pisal naš poznani strokovnjak na tem področju. Dosežki sodobnega letalstva in vesoljske tehnike ter tehnologije so prikazani na poljuden način, ki pa hkrati ne zanemara prvih pionirskih korakov na tem področju. Od Ikarusa do poletov na Luno in bližnje planete se vrste dogodki v pestri paleti. Prikaz svetlih in senčnih strani prizadevanja človeštva v letalstvu in vesoljski tehniki dopolnjuje še kratak izlet v prihodnost. Bogato ilustrirano delo bo spopolnila vrsta izbranih in dokumentiranih podatkov.

Naše stanovanje. Prešernova družba je doslej izdala že lepo vrsto koristnih priročnikov za vsakdanje potrebe ljudi. Knjiga o opremljanju stanovanj, ki jo pripravlja Ivan Spolar skupno z več strokovnjaki, bo prvo obširnejše delo te vrste na Slovenskem. Upoštevala bo zlasti potrebe sodobnega človeka ter pestre možnosti, ki jih nudi sodobna naša pohištvena in druga industrija. S številnimi navetimi in variantami, ki bodo vse bogato in večidel tudi barvno ilustrirane, bo postala nepogrešljiv svetovalec za vsakogar, ki si opremlja ali preureja stanovanje. Obdelala bo vse možne stanovanjske prostore ter razgrnila vse številne možnosti, priporočala poleg estetskih zlasti tudi praktične rešitve, opozarjala na ekonomičnost in hkrati informirala o možnostih nabave ter tudi o cenah. Knjiga bo imela okoli 200 strani v velikosti koledarja ter bo opremljena z mnogimi načrti ter barvnimi slikami.

Vseh šest knjig bodo člani prejeli za 50 din, v platno vezane (koledar bo broširan) pa bodo veljale 80 din.

Naročila sprejema: Prešernova družba 61000 Ljubljana, Opekarska-Borsetova 7, Telefon 21-440, čekovni račun 50100-678-45127.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

PREDSTAVLJAMO VAM EPŽ POSTOPEK

Ta moto je predstavljal osnovni namen strokovnega posvetovanja, ki ga je železarna Ravne v sodelovanju z Metalurškim inštitutom v Ljubljani priredila v času od 11. do 13. septembra 1973 na Ravnah.

Elektro pretaljevanje pod žlindro (EPŽ) je najnovejši jeklarski postopek, ki predstavlja glede kakovosti specialnih jekel prav gotovo revolucionaren poseg v jeklarsko tehnologijo. Proizvodnja jekla po tem postopku v primerjavi s klasičnim res ni velika, toliko večje pa so perspektive za nadaljnji razvoj jekel za posebne namene z vrhunsko kakovostjo. Zato je začetku razvoja tega postopka v železarni Ravne in s tem tudi v naši državi treba posvečati posebno pozornost.

S programom posvetovanja, ki je bil objavljen tudi v 8. številki Informativnega fužinarja, smo želeli čim širšemu krogu strokovnjakov iz vseh republik naše države prikazati, da je »ELEKTRO PRETALJEVANJE JEKLA POD ŽLINDRO POT K NADALJNJEMU IZBOLJŠANJU KAKOVOSTI PLEMENITIH JEKEL V ŽELEZARNI RAVNE«.

Ta namen smo tudi v celoti dosegli, saj je že sama udeležba — posvetovanja se je udeležilo okrog 160 strokovnjakov z najrazličnejših področij od proizvodnje do potrošnje jekla — opozorila na nepričakovano veliko zanimanje za to novo področje razvojne in proizvodne dejavnosti v železarni Ravne. To strokovno posvetovanje bo predstavljalo neki mejnik in močan impulz za prehod od čisto raziskovalno-razvojnega dela na intenzivno uvajanje čim večjega deleža redne proizvodnje. Vse kaže, da kot čisto »posledico« tega strokovnega posvetovanja lahko pričakujemo že v prihodnjem letu skoraj polno zasedbo obstoječe kapacitete za proizvodnjo EPŽ jekla. S tem se bodo začela vračati vložena sredstva v to investicijo in razvoj postopka, še pomembnejše pa je to, da se bomo z dobavami EPŽ jekla tako na domačem kot na inozemskem tržišču vpisali med najnaprednejše proizvajalce specialnih jekel, ki so opremljeni in sposobni za proizvodnjo najkvalitetnejših jekel po EPŽ postopku.

Poseben ton in vrednostni nivo je temu posvetovanju prav gotovo prispeval prof. dr. ing. habil. Manfred Wahlster, ki je po vsem svetu priznan kot eden vodilnih strokovnjakov na področju jeklarstva in še posebej na področju elektropretaljevanja jekla pod žlindro. Prof. Wahlster predstavlja dokaj redko kombinacijo visoko cenjenega praktika in znanstvenika. Z več kot 20-letno prakso v eni od vodilnih zahodnonemških jeklarn si je pridobil zelo cenjeno ime na področju jeklarske tehnologije. Na področju razvoja elektropretaljevanja pod žlindro mu pripada zelo pomemben delež tako pri razvoju naprav kot pri razvoju tehnologije. Naj samo omenimo, da je vodil razvoj EPŽ naprave in tehnologije pretaljevanja tako, da je bil pod njegovim vodstvom izdelan doslej največji EPŽ ingot s težo 165 ton. Danes kot profesor skrbi za vzgojo jeklarskih strokovnjakov, kot direktor pri firmi Leybold-Hereaus pa ima še neposredno večje možnosti za neposredno usmerjanje nadaljnjega razvoja EPŽ postopka.

Prisotnost prof. Wahlsterja v železarni Ravne smo izkoristili za interno posvetovanje o EPŽ problematiki dne 11. sept. 1973.

V uvodnem predavanju na posvetovanju v Domu železarjev je prof. Wahlster številnim udeležencem, ki so do zadnjega prostora napolnili kavarno, podal res izčrpen pregled razvoja in današnjega stanja EPŽ postopka. Dokaj jasno nam je nakazal tudi naše nadaljnje perspektive na tem področju.

V drugem referatu, ki ga je pripravil dr. Korušič s sodelavci železarne Ravne, je bil podan pregled laboratorijskega dela pri raziskavah EPŽ postopka za proizvodni program železarne Ravne.

V tretjem referatu je bilo podano v bistvu širše strokovno poročilo o razvoju EPŽ postopka v železarni Ravne in o dosedanjih polletnih izkušnjah pri osvajanju te proizvodnje. Poročilo je pripravil ing. Jože Rodič s sodelavci (ing. Cveto Stojanov, ing. Alenka Rodič, tov. Jože Pšeničnik, tov. Vinko Pušnik).

Postopek elektropretaljevanja pod žlindro je bil v železarni Ravne uveden v začetku letošnjega leta s postavitvijo industrijske naprave, ki v današnji izvedbi razpolaga s standardnim formatom kristalizatorja kvadratne-

ga preseka 400 mm × 400 mm in lahko pretaljuje ingote do maksimalne višine 1800 mm in maksimalne teže 2000 kg. V nadaljnjem razvoju bodo proizvodne možnosti znatno razširjene z dimenzijskim asortimentom kristalizatorjev.

Postopek je namenjen proizvodnji tako imenovanih ultra čistih jekel s homogeno in kompaktno kristalizacijo. Jekla, pretaljena po tem postopku, se odlikujejo s celo vrsto posebnih fizikalnih in tehnoloških karakteristik in splošno z vrhunsko kakovostjo.

Elektrode za pretaljevanje se izdelujejo po konvencionalnih postopkih, tehnologija elektropretaljevanja pod žlindro pa se prilagaja postavljenim ciljem, ki jih želimo doseči.

Lahko dosežemo najvišjo stopnjo čistosti glede posameznih vrst vključkov. S pomočjo vplivov na konfiguracijo makro in mikrostrukture lahko dosežemo posebne tehnološke in fizikalne lastnosti jekla. Posebno moramo poudariti izotropnost lastnosti, ki jo lahko dosežemo le z optimalno kombinacijo tehnoloških parametrov pretaljevanja in vroče predelave. Po zahtevah posameznih vrst jekel lahko z izbiro optimalne sestave in količine žlindre in s parametri pretaljevanja dosežemo izredno nizko vsebnost škodljivega žvepla, sulfidnih ali oksidnih ter drugih tipov vključkov. Z večjo čistostjo jekla in z regulirano kristalizacijo lahko dosežemo povsem določene lastnosti na znatno višjem splošnem kakovostnem nivoju.

Odlika mikrostruktur pri EPŽ jeklu je predvsem večja osnovna gostota jekla in notranja kompaktnost ingota. Stopnja izcejanja v EPŽ ingotu je v primerjavi s konvencionalnim ingotom bistveno manjša. Ze v nepredelanem stanju se pri EPŽ ingotih doseže takšna kakovost, da preizkušanje z ultrazvokom ne kaže nikakršnih nedopustnih napak. Zato se vedno več z uspehom uporablja EPŽ jeklo v nepredelanem stanju.

EPŽ jeklo se v primerjavi s konvencionalnim odlikuje s celo vrsto posebnih kakovostnih lastnosti, med katerimi je ugotovljeno največje izboljšanje pri naslednjih:

- sposobnost poliranja, sposobnost za plastično predelavo v vročem stanju,
- žilavost, posebno v prečni smeri,
- izdržljivost pri dinamičnih obremenitvah,
- obstojnost dimenzij in oblik oziroma občutljivost za deformacije pri toplotni obdelavi,
- odpornost proti obrabi,
- obstojnost proti koroziji in posebno zmanjšana občutljivost nad tako imenovano pitting korozijo itn.

Obsejna publicirana dela potrjujejo izkušnje, da EPŽ jeklo po svojih kakovostnih lastnostih praktično v ničemer ne zaostaja za kakovostjo jekla, ki je izdelano ali pretaljeno v vakuumu, v nekaterih lastnostih pa ima EPŽ jeklo celo pomembne prednosti.

Po začetnih problemih v obdobju osvajanja EPŽ tehnologije lahko danes v železarni Ravne za veliko število osvojenih vrst jekel že v redni proizvodnji zagotavljamo odlično kakovost in gladko površino kakor tudi popolnoma zdravo in gosto notranjost EPŽ ingotov. Precej je takih vrst jekel, ki predstavljajo v konvencionalni izvedbi velike težave pri vroči predelavi, v EPŽ izvedbi pa se odlično predelujejo. S tem v zvezi prinaša razvoj postopoma variante jekel z maksimalno odpornostjo proti obrabi, ki brez EPŽ postopka skoraj ne bi bile sposobne za vročo predelavo.

Pri EPŽ jeklu skoraj ne poznamo pojavljanja površinskih in podpovršinskih vključkov, ki pri konvencionalno litih jeklih večkrat povzročajo zelo velike neprijetnosti pri vroči ali hladni predelavi kakor tudi pri mehanski obdelavi ali pa pri toplotni obdelavi in uporabi končnih izdelkov.

Homogenost EPŽ jekel je v primerjavi s konvencionalnim jeklom neprimerno boljša, čeprav majhnih razlik v zvezi s kristalini izcejami, velikostjo in razporedom karbidov zaradi osnovnih karakteristik nekaterih vrst jekel sploh ni mogoče preprečiti (npr. brzo-rezna in ledeburitna orodna jekla). V vsakem primeru pa je struktura primarne kristalizacije znatno finejša in enakomernejša.

Znano je, da predstavlja eno od odločilnih prednosti EPŽ postopka sposobnost zelo učink-

kovitega zmanjšanja vsebnosti žvepla kot škodljivega elementa v kemijski sestavi jekla. Neodvisno od vrste jekla kakor tudi v veliki meri neodvisno od vsebnosti žvepla v elektrodi je mogoče z ustrezno tehnologijo brez posebnih težav pri EPŽ jeklu doseči vsebnost žvepla pod 0,005 odst.

Visoke vrednosti razmerja žilavosti v prečni in vzdolžni smeri, ki se lahko dosežejo poleg splošnega zvišanja žilavosti pri EPŽ postopku, s konvencionalno izdelanim jeklom, kakor tudi z drugimi specialnimi metalurškimi potopki, ni mogoče realizirati.

Mikroskopsko kontrolirana čistost jekla po EPŽ pretaljevanju je povečana v tolikšni meri, da postajajo normalno uporabljene tabele za primerjavo mikro vključkov praktično neuporabne za medsebojno razlikovanje EPŽ šarž. V industriji specialnih krogličnih ležajev se že pojavljajo modificirane primerjalne tabele za EPŽ jekla in za jekla, izdelana v vakuumu.

Čistost EPŽ jekla in druge njegove značilnosti odpirajo povsem nove pogoje in možnosti pri izdelavi orodij, pri katerih se posebno zahteva sposobnost za visoko kakovost poliranja (specialna rezna orodja, orodja za industrijo umetnih snovi, orodja za industrijo stekla in umetnih vlaken, orodja za stiskanje najrazličnejših snovi itd.)

Prav izredna čistost poleg odlične homogenosti in nizke vsebnosti žvepla odlikuje EPŽ jekla po mehanskih lastnostih, pri čemer predvsem lastnosti v prečni smeri in dinamične lastnosti znatno preokračujejo nivo konvencionalno izdelanih jekel.

Vrsta jekla praktično ne predstavlja omejitve za uporabo EPŽ postopka. Tako torej lahko z ustrezno prilagojeno EPŽ tehnologijo pretalimo vsako vrsto jekla in samo zahteve kakovostnega nivoja in ekonomičnosti odločajo o uporabi tega tehnološkega postopka. Elektro pretaljevanje pod žilindro je upravičeno vedno, kadar se zahteva kakovostni nivo, ki ga s konvencionalno tehnologijo sploh ne moremo doseči ali pa ga ne moremo z zadovoljivo zanesljivostjo zagotavljati.

V današnji situaciji glede na pogoje začetne proizvodnje in uveljavljanja EPŽ jekla kot specialnega izdelka vrhunske kakovosti na tržišču, trenutno dosegljiva cena nikakor ne more pokrivati proizvodnih stroškov. Upravičeno pa lahko pričakujemo, da se bo to jeklo tudi na jugoslovanskem tržišču hitro uveljavilo in bo pomagalo širiti dober glas železarne Ravne kot proizvajalca plemenitih jekel.

Jože Rodič, dipl. inž.

NEKAJ O MIKROFILMU

»Če ne mislite o bodočnosti, je tudi ne morete imeti.«

J. Galsworthy

Informacijsko krmilnemu sistemu v sodobno organizirani industrijski proizvodnji pripada vedno bolj pomembno mesto. Konkurenčnost, hitra prilagodljivost tržišču, zmogljivost proizvodnega sistema, vse to so faktorji, ki so odvisni od sistematične organizacije geometričnih, tehnoloških, tržnih in drugih informacij. Računalniška tehnologija prodira v podjetja vedno hitreje in je prav zaradi tega vedno več možnosti za hiter prenos naštetih informacij. Vemo, da je elektronski računalnik idealen za manipulacijo števil in besed, a mikrofilm za slikovito informacijo. Kombinacija računalnika in mikrofilma združuje prednosti obeh sistemov, vendar še ni na taki razvojni stopnji, da bi jo lahko uspešno uporabljali. Statistike namreč povedo, da se v podjetjih začne računalnik uporabljati najprej za izračun plač, zalog, prodaje itn. Računalnik še danes ni dovolj izkoriščen za prenos čisto tehničnih informacij, za statične in dinamične

proračune; izvzeti moramo le znanstvene in univerzitetne ustanove.

V okviru makroprojekta »Razvoj in optimizacija obdelovalnih sistemov za individualno, maloserijsko in sredneserijsko proizvodnjo« je laboratorij za tehnično kibernetiko, obdelovalne sisteme in komputersko tehnologijo (LAKOS) pri fakulteti za strojništvo v Ljubljani izvedel študije in raziskave o možnostih organiziranja prvega logičnega koraka pri gradnji informacijskega sistema. Ta prvi korak se nanaša na organizacijo geometričnih informacij v industrijski proizvodnji, to je na organizacijo mikrofilma.

Ideja o mikrofilmanju načrtov je vzniknila v ZDA že pred drugo svetovno vojno. V začetku filmanja načrtov je posnet načrt na filmski trak predstavljal le duplikat, kar je bilo pomembno le iz strateških razlogov in zavarovanja pred elementarnimi neizgodami. Danes se že dokumentacija snema na mikrofilm domala na vseh področjih človekovih aktivnosti. Za nas, ki smo šele pred kratkim začeli razmišljati o možnostih in prednostih mikrofilmskega poslovanja, predstavlja mikrofilm novost, ki jo bomo sčasoma morali sprejeti medse in se nanjo privaditi.

Fotografska tehnika in materiali so že tako visoko razviti, da nam omogočajo kvalitetno snemanje in reprodukcijo še tako zahtevne dokumentacije.

Mikrofilmanje dokumentov nam omogoča:

- sodobno ureditev centralnih in decentraliziranih arhivov,
- hitrejši dostop do informacij v posameznih oddelkih,
- pospešeno izmenjavo informacij,
- zmanjšanje stroškov porabljenega papirja,
- hitrejša in bolj učinkovito uvajanje grupne tehnologije,
- bistveno prostorsko zmanjšanje arhivov (za ca 95 odst.),
- varnost dokumentov pred elementarnimi neizgodami.

V samo tehniko mikrofilmanja se na tem mestu ne bom spuščal. Pričujoči zapis naj služi sodelavcem in drugim bralcem le kot informacija v času, ko smo pričeli razmišljati o uvajanju mikrofilmanja konstrukcijskih načrtov.

Na fakulteti za strojništvo univerze v Ljubljani je pred nekaj meseci začela uspešno delovati v okviru LAKOS mikrofilmska enota. Ker je naša železarna soinvestitor pri formiranju te enote, so nam dane vse možnosti za uporabo uslug. V okviru službe za razvoj v TOZD II je zamišljen tudi center za dokumentacijo, ki bi se ukvarjal izključno samo z organizacijo kroženja in urejanja tehnične in druge dokumentacije in na ta način prispeval k hitrejšemu in bolj učinkovitemu poslovanju. Na žalost še ta center ne deluje v pravem pomenu besede, ker je kadrovsko nezaseden. Z ustanovitvijo mikrofilmske enote na fakulteti za strojništvo v Ljubljani se nam nudijo možnosti za prvi korak na poti k mikrofilmskemu sistemu. Na nas je, da to tehniko pospešimo z razumevanjem in vlaganjem več energije.

Za pristop k uvajanju mikrofilmskega sistema obstajajo v glavnem trije razlogi, in sicer:

a) Sedanji način arhiviranja matric je za konstrukterje in še zlasti za mlajše neprimeren, ker se ne morejo v dovolj veliki meri posluževati obstoječih enakih ali geometrično podobnih načrtov. Nošenje matric iz arhiva na delovno mizo konstrukterja povzroča določene težave pri evidentiranju, obstaja pa še velika možnost za mehanske poškodbe matric. Praksa kaže, da se konstrukterji zelo malo poslužujejo starih načrtov. Posledice takega ravnanja so takoj znane.

Iz svetovnih statistik je možno zaslediti, da se je produktivnost na delovnem mestu v proizvodnji v primerjavi z l. 1900 povečala desetkrat, produktivnost konstruktorjev pa le za 20 odst. Delo za risalno desko je v največji meri konstruiranje, to je razmišljanje, in ga ne moremo pospešiti. Čas iskanja osnovnih informacij, ki jih potrebuje konstrukter, predstavlja 30 odst. do 40 odst. celotnega časa, ki je potreben za določeno konstrukcijo. Treba je torej iskati nov nosilec informacij, ki lahko čas iskanja zmanjša vsaj za 15 odst., kar pa pri sedanji stopnji proizvodnje ni malo. Mikrofilm pa je poceni in hiter. Možne so namreč hitre reprodukcije, mnogo kopiranja odpade, čas iskanja potrebnih informacij je zmanjšan na minimum.

b) Ker intenzivno nadaljujemo z uvajanjem grupne tehnologije v mehanski obdelavi, morajo biti vsi načrti prerisani na GT — kartice. Načrti pnevmatičnih in drugih strojev iz programa železarne so dokaj komplicirani in je prerisovanje zamudno; obdelovanci so tehnološko zahtevni. Z uporabo informacij z mikrofilmskih kartic obstaja namreč možnost, da dosežemo postopek klasificiranja in tvorjenja grup avtomatiziramo in s tem bistveno skrajšamo čase izdelave GT-kartic. Na ta način dobimo namesto sedanjih togih, dinamične klasifikacijske sisteme.

c) Z uvajanjem numerično krmiljenih obdelovalnih strojev je nujno preiti na hitrejši informacijski sistem. NC — obdelovalni stroj (Numerically Controlled machine tools) je visoko produktiven stroj in zahteva popoln informacijsko krmilni sistem. Mikrofilm je v tem času najboljše NC informacijska tehnika.

Uvajanje mikrofilma v železarni naj bi potekalo v treh fazah. V prvi fazi bi imeli tako imenovani pasivni mikrofilm. V tej fazi bomo filmali na fakulteti za strojništvo načrte industrijskih nožev, pnevmatičnega orodja in načrte doma konstruiranih strojev. Težava, ki nastopi v tej fazi, je nabava najnujnejše opreme, to je nabava omaric za arhiviranje mikrofilmskih kartic. Naslednja težava je v nabavi risarskega pribora in formatov za risanje. Načrti, ki se nameravajo snemati na mikrofilm, morajo biti izpisani s pokončno pisavo, formati morajo imeti simetrične in sekcijske označbe, kot jih priporoča FS.

V drugi fazi uvajanja MF naj bi predvidoma začel delovati mikrofilmski sistem; uvedeno bo kroženje dokumentacije po optimalnem ključu, nameščene bodo čitalne naprave po oddelkih, nabavili bomo reproducirano napravo in stroj za sortiranje MF-kartic.

V tretji fazi bomo imeli lastni mikrofilmski sistem. Omenim naj še to, da je

končni namen vsake mikrofilmske instalacije uničenje arhiva starih načrtov. Stare načrte bomo lahko najprej uničili v tehnološkem oddelku, ker so ti načrti le kopije originalov, ki se hranijo v arhivu službe za razvoj v TOZD II. V končni fazi uvajanja mikrofilmskega sistema bo vsa dokumentacija v tovarni krožila s pomočjo mikrofilmske tehnike in organizacije.

V prvi fazi uvajanja mikrofilma bi na fakulteti za strojništvo v Ljubljani uporabljali tele usluge:

- snemanje načrtov na 35 mm neperforirani filmski trak,
- razvijanje filma,
- izdelava mikrofilmskih kartic.

Podrobnosti in tehnika uvajanja mikrofilma v našo tovarno niso razvidne iz tega zapisa, pa tudi namen ni bil tak. Informacija o prednostih mikrofilmskega poslovanja, potek uvajanja mikrofilma v našo tovarno in težave, ki se pri tem pojavljajo, naj bodo v vsakem trenutku z nami.

Vinko Trafela, prof.

KULTURNA KRONIKA

Prežihovi dnevi

Pred nami so osrednje proslave 80-letnice Prežihovega rojstva. Najprej bodo 22. oktobra v študijski knjižnici odprli **razstavo Prežihovih del** — slovenskih in prevedenih — ter z arhivskimi dokumenti predstavili Prežiha tudi kot revolucionarja.

V soboto, 27. oktobra, bo dopoldne v Titovem domu **literarno zgodovinski simpozij** za slaviste iz severovzhodne Slovenije in celjskega območja. Spored predavanj z delovnimi naslovi je naslednji:

- dr. Marja Boršnik, Prežih in Tavčar,
- dr. Franc Zadravec, O grotesknem v Prežihovem delu,

— Drago Druškovič, Nova spoznanja o Prežihu.

Popoldne bo **literarno srečanje pisateljev**, ki bodo brali iz svojih spominov na Prežiha. Sodelovanje so obljubili: Kristina Brenk, Anton Ingolič, Ferdo Godina, Matevž Hace in Mile Klopčič.

Medtem ko ravska Svoboda pripravlja ustrezno akademijo, pa bodo šole vsaka po svoje proslavile našega velikega rojaka. Obstaja določena možnost, da bomo kaj od slišane objavili v novembrskem Koroškem fužinarju.

Izšel je vodnik Po Prežihovih Kotljah

Tone Sušnik, profesor na ravenski gimnaziji, je napisal že prepotrebni vodnik z naslovom **Po Prežihovih Kotljah**, ki ga je v okviru letošnjih Prežihovih proslav izdala ravska kulturna skupnost. Brošura žepnega formata obsega 32 strani; sestavljena pa je tako, da začne z zemljepisnimi in zgodovinskimi značilnostmi Kotelja, opiše Prežihov rod ter po vrsti vse domove bajtarske družine, najvažnejša Prežihova dela ter zveze med ljudmi in domačijami, ki se pojavljajo v njih, ter hotuljskimi rojaki. Nelahko delo je opravljeno s profesorsko natančnostjo, dopolnjeno z nekaj fotografijami in zemljevidom Kotelja. Naslovno vinjeto je narisal Franc Boštjan.

Cena vodnika je 5,00 dinarjev, kupiti pa ga je mogoče v študijski knjižnici, na Rimskem vrelcu in v Merxovi papirnici.

Večer z likovnim kritikom

Prvi stik, ki ga je vsakoletna slikarska kolonija skorajda dolžna krajanom, s tem da omogoči javne razgovore s slikarji, so prireditelji vzpostavili šele sredi septem-

bra, ko je delal na Ravnah še zadnji njen član, slikar Marijan Tršar, docent na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, likovni kritik in pisatelj, skratka človek kot nalašč za razgovor. Res se je odzval vabilu in kar sam vodil dveurno debato o sodobnem slikarstvu in slikarskih kolonijah ter znal odgovoriti izčrpno in strokovno na vsa postavljena vprašanja navzočih likovnih pedagogov, domačih slikarjev — amaterjev in kulturnikov.

Čeprav ni namen tu kakorkoli povzeti diskusije niti to ne bi bilo mogoče, velja povedati, da je Tršar eden od dveh, treh vodilnih slovenskih likovnih kritikov, značilno zanj pa je, da pušča ob strani filozofske, psihološke in sociološke vidike umetnosti ter izhaja pri svojih analizah iz likovnih prvin, torej iz tistih elementov, iz katerih so slike ali skulpture grajene.

Že dokaj šablonska ugotovitev, da je bil namreč večer zanimiv in da si podobnih še želimo, velja tokrat dobesedno za vseh 17 udeležencev.

Industrijska lirika Vinka Ošlaka

Ciklus pesmi Vinka Ošlaka, ki je izšel poleti pri Odsevih v Slovenj Gradcu, ima naslov **»Proletarska lirika«**. Avtor sam je v spremni besedi napisal, da so pesmi (dvanajst jih je) nastale v času, ko je delal v Železarni Ravne. Napisal pa je tudi, da ima človek čudno lastnost: kadar ubija — in kadar ga ubijajo, poje, naredi pesem. Ta dva avtorjeva podatka dajeta ključ za razumevanje njegove zbirke.

Takole je razpet v njih lok:

»Iz vitke line zvon / povabi kosca v sončno jutro / k odžejani livadi; / dimnik sajast / z umazano rdečim dimom / zarjove v mlado jutro svoj strupeni klic... /

Še nekajkrat se v drugačnih zvezah pojavi ta izključujoča se dvojnost: čista, zdrava narava na eni — strupeno okolje industrije na drugi strani. V naravi je delo sproščeno, osvobaja človeka — v tovarni je ubijajoče, izčrpava, a ne očloveča. Pesnik naravnost pove:

»Vlivamo jeklo / iz tople krvi...« in drugje: »Jutro ti... izpije kiselkasto kri...«

Podobe pa rastejo dalje in način življenja ter dela v eni tovarni se posploši na vse tovarne, nato pa na vso našo dobo, ki se kaže železobetonska, beton pa:

»To je siva trmasta snov, / ki strja človeške želje / v kalup / zastrupljenih časov.«

Tujec

Znova se potrjuje Ošlakovo mojstrstvo v ustvarjanju podob, v bogatenju pesniškega jezika tokrat s hladnimi metalurškimi metaforami. Vendar je občutna razlika med njegovimi Pesniškimi listi in Proletarsko liriko. Če je bil tam zvečine globoko človeško prizadet in sta se mu čustvo in misel sprepletala v intimno izpoved, je tu bolj razmišljujoč opazovalec in opisovalec. Resda je še vedno virtuoz besede in domislica mu zraste v albumsko klene verze:

»Otrokov obraz / — medeninaste sanje; / moški obraz / — srebrna pečina, / starčev obraz / — tenak tolčeni baker...«, vendar v bistvu ostaja zunaj proletarskega življenja in celo proletarca — delavca je v tej zbirki mnogo manj kot industrije. Zato sem v nasprotju s pesnikom tudi naslovil ta zapis kot **»industrijsko«**, ne **»proletarsko liriko«**.

Marjan Kolar

Prava reč

Mark Twain je v kavarni naročil kozarec vina. Ko je pijačo poskusil, je poklical natakara in mu dejal:

»Te kislice ne morem piti!«

»Prava reč,« je odgovoril natakara. »Zaprte oči, pa spijte!« Twain ga je poslušal in spil. Potem je poklical natakara, da bi plačal, in položil na mizo cent.

»To je premalo!« je dejal natakara.

»Prava reč,« je odgovoril Twain, »zaprite oči in vtaknite v žep!«

Pač dvakrat

Na začetku I. svetovne vojne je nemški cesar Viljem II. govoril s pripadnikom švicarske vojske.

»Vaša armada šteje samo 500.000 mož,« je rekel cesar, »kaj bi storili, če bi vas napadla vojska z milijon možmi?«

»Vsak vojak bi pač dvakrat ustrelil,« je pojasnil Švicar.

ŠPORTNE VESTI

Delovna TTKS

V prisotnosti predsednika iniciativnega odbora za sklenitev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi telesnokulturne skupnosti Slovenije Dagmarja Šusterja, predsednikov iniciativnih odborov za ustanovitev temeljnih kulturnih skupnosti obalnih občin Slavka Demšarja in občine Dravograd Matka Kavtičnika ter predsednika občinske skupščine Ravne Ivana Strmčnika, sekretarja občinskega komiteja ZK Ivana Žagarja ter novinarjev Dela, Večera in Radia je bilo 20. septembra že II. zasedanje temeljne telesnokulturne skupnosti naše občine.

Delegati TOZD, KS in telesnokulturnih organizacij v TTKS so se tokrat aktivno vključili v javno razpravo o osnutkih ustav SFRJ in SRS. V uvodu k razpravi je Dagmar Šuster poudaril možnosti, ki jih nudijo ustavne spremembe telesni kulturi ter nazorno prikazal tudi razliko med sedanjim in bodočim ovrednotenjem telesne kulture v zvezni in tudi republiški ustavi. Medtem ko je do sedaj telesna kultura bila več ali manj nekakšna dejavnost športnikov samih in se je večkrat tretirala kot nekakšna zasebna dejavnost, katere razvoj je odvisen od dobre volje posameznikov (in priznati je treba, da je še danes marsikje tako), je vloga telesne kulture v osnutku republiške ustave jasno določena. Zlasti važen je 231. člen, ki pravi: »Delovni ljudje imajo pravico in dolžnost, da s telesno kulturnimi dejavnostmi razvijajo in ohranjajo svoje telesne in umske sposobnosti.« Ustava označuje telesno kulturo tudi kot posebno družbeno dejavnost in jo tako najmanj enakopravno obravnavana z ostalimi družbenimi dejavnostmi, kar pomeni, da je telesna kultura kot dejavnost pravilno ovrednotena.

Govoril je tudi o dokumentu SZDL in o zakonu o telesni kulturi ter o ustanavljanju in delu telesnokulturnih skupnosti, kar je pravzaprav že začetek uveljavljanja novih odnosov v telesni kulturi oz. izvajanje ustavnih sprememb in posebej poudaril delo, naloge, dolžnosti in pravice delegatov, samoupravno oblikovanje društev in drugih telesnokulturnih asociacij ter vlogo TOZD, KS in občin ter družbenopolitičnih organizacij pri uresničevanju samoupravnih odnosov interesnih skupnosti ter med skupnostmi, delovnimi in drugimi organizacijami. Seveda sama, še tako dobro zasnovana določila ne bodo nič pomagala, če ne bomo povsod, predvsem v TOZD, v KS, v telesnokulturni organizaciji in samoupravni skupnosti, na nivoju občine in republike načrtno in enotno uresničevali vsa ta določila.

Obisk Dagmarja Šusterja in njegov aktivni prispevek pri obravnavanju ustavnih določil je veliko prispeval k razčiščenju marsikaterega vprašanja, saj je bila telesna kultura v duhu ustavnih dopolnil kakor tudi po bodoči organiziranosti in delovanju od KS do federacije vzeta »pod lečo«, sicer ponekod bolj bežno, vendar pa je celoten prikaz le dal veliko novega, predvsem pa svežega, kar bo treba upoštevati tudi v naši občini.

Prisotnost predsednikov iniciativnih odborov od drugod in tudi zanimanje novinarjev za delo naše skupščine ni bilo zaman, saj je razprava po Šusterjevem uvodu pokazala živo zanimanje delegatov za obravnavane spremembe, bile pa so dane tudi konkretne pripombe, od katerih gre predvsem omeniti željo in potrebo po vsaj minimalnem in enotnem nacionalnem programu telesne kulture.

Ker so bile prisotni posredovane tudi pripombe na osnutka obeh ustav, ki jih je zbrala posebna komisija na podlagi predhodne razprave na seji predsedstva TTKS, so se delegati skupščine na podlagi uvodnih besed in obeh razprav o tem pomembnem vprašanju odločili za naslednja stališča:

1. Kljub temu, da je bila telesna kultura enako kot druga družbena področja že leta 1971 v prvi fazi ustavnih sprememb, prenesena v pristojnost republik, bi morala zvezna ustava le konkretneje določiti in opredeliti mesto in vlogo telesne kulture v Jugoslaviji.

Poleg tega, da bi morala telesna kultura kot dejavnost posebnega družbenega pomena,

ki ima poleg drugega odločilen vpliv na delovno in obrambno sposobnost ter na zdravo rast in telesno krepitev pripadnikov vseh narodov in narodnosti ter zlasti na nenehno krepitev bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi v SFRJ, dobiti mesto v posebnem odstavku zvezne ustave, bi morala biti omenjena tudi povsod tam, kjer so omenjena druga družbena področja, kot so zdravstvo, kultura in izobraževanje, ne pa, da je direktno omejena samo enkrat.

2. Delegati skupščine temeljne telesnokulturne skupnosti občine Ravne na Koroškem z zadovoljstvom ugotavljamo, da je v osnutku republiške ustave izkazana pozornost tudi telesni kulturi.

Pomembno je, da je telesna kultura omenjena večkrat v temeljnih načelih kakor tudi v posameznih členih osnutka republiške ustave, kot npr. v VI. točki temeljnih načel, v 80. členu pri KS in pri 231. ter 97. členu kot samostojnima členoma, ki govorita izključno o telesni kulturi.

Ne moremo pa mimo ugotovitve, da bi morala biti telesna kultura tudi v republiški ustavi omenjena povsod tam, kjer so omenjene druge dejavnosti, zlasti pa v 83. členu, v 9. točki, ki govori o samoupravnih interesnih skupnostih, v 139. členu v točki 7, ki govori o temeljih skupščinskega sistema in v 174. členu, v III. poglavju, ki govori o občini.

Zaradi svojega pomena in delovnega vpliva je prav, da telesna kultura najde svoj prostor tudi v teh mestih slovenske ustave.

3. Ko dajemo pripombe na osnutku zvezne in republiške ustave, pa bi že vnaprej želeli opozoriti na pravilno vrednotenje telesne kulture v statutih občine, KS in temeljnih organizacij združenega dela.

Zato predlagamo, da temu vprašanju skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami posvetimo našo posebno pozornost.

4. Ustavne spremembe morajo obvezno najti svoje mesto tudi v statutih in pravilih osnovnih telesnokulturnih organizacij.

Temu vprašanju bo tudi skupščina posvetila vso pozornost, zato zahtevamo od vseh temeljnih nosilcev telesne kulture, da svoje osnovne akte dopolnijo s potrebnimi določili, ki morajo biti v skladu z ustavnimi spremembami.

5. Smatramo, da bo delo samoupravnih interesnih skupnosti — torej tudi temeljne telesnokulturne skupnosti — odvisno predvsem od dobrega dela in poznavanja problematike posameznih delegatov.

Zato predlagamo, da se za vse delegate izdelajo potrebne smernice za delo in organizirajo potrebni izobraževalni seminarji.

Predsedstvo TTKS občine Ravne mora preučiti možnost internega izobraževanja delegatov skupščine temeljne telesnokulturne skupnosti občine Ravne na Koroškem.

V nadaljevanju zasedanja je bil obravnavan predlog srednjeročnega načrta občine Ravne na Koroškem, in sicer del, ki obravnava telesno kulturo in KS (del o telesni kulturi je bil v celoti objavljen v 3. št. Koroškega fužinarja). Predlog srednjeročnega načrta so dobili delegati skupščine že okrog 15. junija, kasneje so ga dobili tudi vsi člani predsedstva in predsedniki strokovnih odborov pri ObZTK in vse telesnokulturne organizacije. S tem je bila dana široka možnost za obravnavo predloga na terenu, pred razpravo na skupščini pa je že bil obravnavan na razširjeni seji predsedstva ObZTK in TTKS skupaj s predsedniki osnovnih telesnokulturnih društev.

Tudi o tem vprašanju so delegati skupščine živo razpravljali, kar je razumljivo, saj gre prvič v naši občini za nekaj načrtovanih akcij, ki pomenijo za vsa, pa tudi za telesnokulturno področje prav gotovo začetek neke organizirane in na daljše obdobje načrtovane dejavnosti. Prav zato je razumljivo, da so sprejeli nekaj dopolnil pri delu, ki govori o telesni kulturi, in pri delu, ki govori o KS, od katerih bi omenili samo eno, in sicer to, da naj pride v srednjeročni načrt pri kadrovanju tudi to, da morajo delovne organizacije na 1000 zaposlenih imeti profesionalnega strokovnjaka za športno rekreacijo, na splošno pa

Hopla! Skoraj bi počilo

bi lahko oceno srednjeročnega načrta za TK in KS po delegatih TTKS lahko dali v treh točkah.

1. Delegati TOZD, KS in telesnokulturnih organizacij, združeni v TTKS, sprejemajo srednjeročni načrt telesnokulturne dejavnosti, ki je sestavni del načrta razvoja občine in želijo ter zahtevajo, da se tudi uresniči.

2. Skupščina TTKS z zadovoljstvom ugotavlja, da bo telesni kulturi vseh občanov in delu telesnokulturnih organizacij v KS posvečena v bodoče veliko večja pozornost kot do sedaj.

3. TTKS bo na podlagi sprejetega srednjeročnega načrta vsako leto izdelala potreben delovni načrt za izvedbo načrtovanih akcij na področju telesne kulture glede organiziranosti, vzgoje kadra in gradnje objektov. Te načrte bo tudi finančno ovrednotila in izdelala vrstni red potreb, ki bo obenem služil tudi kot podlaga za samoupravno dogovarjanje, za pridobivanje sredstev, za redno dejavnost TTKS in za združevanje sredstev s TIS, TOZD, občinskim proračunom in drugimi za finansiranje večjih akcij in gradnjo objektov.

II. zasedanje skupščine TTKS občine Ravne — podano je bilo še poročilo o dejavnosti predsedstva in njegovih organov — lahko zaradi vsestranske obravnave važnih dokumentov in zaradi predlaganih stališč mirne duše ocenimo kot pozitivno in samo želeli je, da bodo vsa zasedanja tako dobro pripravljena.

Omeniti je še treba, da delegati TOZD, KS in telesnokulturnih organizacij v TTKS cenijo zanimanje predsednika občine in sekretarja ZK obč. komiteja ZK za obravnavano problematiko in delo skupščine TTKS.

-ate-

MLADI RAVENSKI PLANINCI

25. avgusta je 40 mladih planincev pod vodstvom tov. Lečnika in osmih vodnikov odšlo na Triglav. Zaradi slabega vremena pa so se odločili prenočiti na Planinki, odkoder so naslednje jutro nadaljevali pot. Šibkejši planinci so dali v navezo s pomočjo alpinista Havleta. Ker so bili mladinci kondicijsko zelo dobro pripravljani, oprema in disciplina pa v redu, so brez vsakih težav prišli na vrh Triglava in nazaj do Planinke prek Doliča in Triglavskih jezer ter prek Komarče do doma Savice, kjer jih je že čakal avtobus. Bili so srečni, ker so izvedli ta izlet v celoti, tako kot so si ga prej zamislili.

Predsednik planinskega društva Ravne na Koroškem je čestital vsem našim udeležencem.

mer je dobil opekline po desni roki in obrazu.

Jože Kajzer, čistilnica — pri jemanju ulitkov iz zaboja se mu je eden skotalil na desno roko in mu poškodoval palec.

Matevž Vavč, kovačnica — pri izvlečevanju gredice iz kovaške peči so mu klešče stisnile prst leve roke.

Viktor Obreza, čistilnica — pri brušenju ulitka mu je ta zdrsnil z nastavka k brusilni plošči, pri čemer si je ob vrteči se brusilni plošči obrusil kazalec desne roke.

Franc Djuran, valjarna — pri uravnavanju valjanec v kaliber valjarskega ogrodja ga je vroč valjanec oplazil po golni desne noge.

Aleksandar Macogovič, valjarna — pri čiščenju ciklona pri brusilnem stroju »centromaskin« je dobil tujek v oko.

Rafael Belaj, modelna mizarna — pri poravnavanju lesenega rebra na poravnalnem skobelniku mu je desna roka zdrsnila med vrteči se valj. Pri tem so mu noži valja poškodovali kazalec in sredinec desne roke.

Leopold Videtič, valjarna — pri odklepanju zaboja mu je veriga poškodovala II. prst leve roke.

Drago Vinšek, topilnica II — po končanem vleku žlindre je odvrnil grebljico, pri tem pa mu je kos žlindre padel za čevljev levo nogo in ga opekel.

Hinko Krajger, topilnica I — pri prevozu livnega praška z ročnim vozičkom si je ob okviru vrat poškodoval komolec desne roke.

Rudolf Grabner, livarna — pri litju mask s ponovčkami je tekoče jeklo brizgnilo iz maske ter ga opeklo po desnem kotu očesa.

Janez Razdevšek, špedicija — pri zapiranjju stranice na železniškem vagonu mu je zdrsnilo, pri čemer je padel z vagona na tračnico in si pri tem poškodoval desno ramo.

Branko Vivot, obrat strojev in delov — med struženjem kvadratnih palic ga je opletajoč podaljšek zgrabil za orokavičeno roko in mu poškodoval kazalec, sredinec, prstanec in mezinec na desni roki.

Marjan Gortan, vzmetarna — pri praznjenju elevatorja na vzmetnem stroju je s kleščami prijel vzmetne liste, pri čemer mu je vzmetni list zdrsnil ter mu poškodoval palec na desni roki.

Rok Zagernik, strojni remont — pri kovanju odkopnih konic na vzmetnem kladivu »AJAX« je počil list vzmeti, odletel v zrak, se odbil od stropa in mu priletel na glavo.

Štefan Košak, vzmetarna — pri ročnem nastavljanju vzmeti na stiskalnico mu je namočena vzmet zdrsnila, se prevrnila, pri čemer mu je poškodovala dva prsta na levi roki.

Marko Hribernik, skupne službe enote — pri zapiranju zaboja za ostružke ga je stisnilo za palec desne roke.

Danica Krajnc, obrat industrijskih nožev — pri vpenjanju obdelovanca — lamele v prizmatični primež ji je med lamelo in podstavkom stisnilo prstanec desne roke.

Branko Podržan, špedicija — pri razkladanju šamotnih lijakov s kamiona se je zaradi nepravilno embaliranih lijakov ena vrsta posula, pri tem mu je šamotni lijak padel na sredinec desne roke in mu ga poškodoval.

Terezija Kuzman, obrat strojev in delov — pri odstranjevanju razrezanega materiala ob strojnih škarjah je nehote prišla za gibljivi del škarij v obratovanju, pri čemer ji je stisnilo hrbtno stran desne roke.

Anton Breznik, energetski — pri pretakanju vročega mazuta iz grelca s pomočjo gumijaste cevi mu je zaradi nepravilnega postopka pri delu brizgnil vroč mazut v obraz.

Štefan Uršnik, špedicija — pri zlaganju industrijskih nožev mu je eden zdrsnil in mu porezal prste na desni roki.

Franc Pečovnik, vzmetarna — pri prenašanju zaboja z vzmetnimi listi s pomočjo žerjave je zaboj zadel ob sosednega, pri čemer so se mu listi posuli in mu poškodovali golen desne noge.

Zadrega

Moderni portretist v zadregi: »Naročniku nos ni všeč. Moral bi ga spremeniti — pa ga ne najdem.«

Marjan Kolar

SNEŽNE VERIGE

(Odlomek iz povesti)

Kot bi zrasel iz snega, je nenadoma stal sredi ceste moški z mokrimi črnimi lasmi. Čeprav je Albi že ustavljal avto, je še zmeraj nesmiselno mahal z ročno svetilko v noč. Venomer je odpiral usta in oblikoval eno samo besedo:

»Zdravnika!«

Iz teme se je opotekla ženska v pledu in usula pred Albija:

»Otrok je bolan. Blede od vročine. Klicali smo zdravnika, pa jim je reševalni avto običal nekje v hribih. Deset kilometrov nesplužene ceste do ambulate tudi konj ne bi zmogel. Gospod, sam bog vas je poslal...«

Črnolasi moški je samo stiskal velike pesti, pa mu vse napenjanje mišic ni nič pomagalo sredi snežene noči med hišami, zaviti v molk in ravnodušnimi do njegove groze.

»Noter!« je Albi odprl zadnja vrata. »Če snega naprej ni več, kot ga je bilo do tod, bomo prišli.«

Pripravljen je bil pomagati, ne pa govoriti in moral je čakati neskončne minute, da so bili izrečeni vsi nasveti, pokrižana mati in otrok in so molitve pomagale riniti taunus skozi sneg. Ko je avto spet mirno tekkel in je bila vožnja skozi zimsko noč spet tako enolična kot prej, bi bil Albi skoraj verjel, da je bil postanek le trenutek dremeža, privid, če ne bi za seboj nenehno slišal nerazločnega mrmranja mlade matere.

Poznal jo je še manj kot Majda na sedežu poleg sebe. Ni vedel ne njenega imena ne imena zaselka. Skupaj se bodo vozili pol ure, potem je ne bo videl nikoli več. Bila mu je tuja, njen mož mu je bil tujec, prav tako otrok, ki ga, zavitega v odejo, sploh ni videl. Pri tem se je ženska še trudila, da bi bila čim manj opazna. Mirila je otroka, ga ovijala s svojim glasom, mu brenčala in odpoljubljala pot z obraza.

Ne da bi bil vedel kdaj in zakaj, se je Albi začel spreminjati v poslušalca igre, ki ga je prevzemala s svojo bližino in mu istčasno odmikala njegove lastne misli kot nekaj, kar lahko počaka, ker ni tako pomembno enostavno zato, ker se ne dogaja na tenki črti med življenjem in smrtjo, to za njegovim hrbtom pa se je, čeprav ženska niti enkrat ni spregovorila usodnih mejnih besed.

»Moj ljubček bo spet zdrav,« je šepetala, »potem bova naredila velikega sneženega moža, največjega na vasi. Z metlo bo stražil pred hišo in vsako jutro te bo pozdravil, moj ljubček!«

Nevidni, tiho ječeči otrok je bil edini, ki ni zaznal trepet v glasu svoje matere ne s težavo zadrževanih solz. Albi jih je slišal in Majda morda še pred njim, saj ji je obraz otrpnil v negibno masko.

Ta tenka črta je bila vendar zarisana že na obrazu moža sredi ceste! je obšlo Albija. Bila je v prošnji starejše ženske. Zajedla se je v mlada dva, kot bi potekla iz njunega otroka in je zdaj nihala kot nevidna tehtnica: bo ostal živ — ne bo.

Niti najrevnejšega fička nista premogla. Morala sta čakati slučajnega tujca, stiskati pesti in moliti.

»Moj ljubi, spet bova hodila očku naproti, boš videl, da bova, vsak dan. S sankami se bova peljala do avtobusa. Potem se bosta z očkom igrala konjička in pojemznil boš daleč, tja, kjer nikoli ni zime ne bolezní...«

Umolknila je, kot bi jo prerezalo otrokovo hropenje. Saj ni mogla videti v vročino telesce, kaj se dogaja v njem, kaj se plazi skozenj in koliko še ima moči. Albi je molče prižgal luč, da bi zagledala vsaj otrokov obraz, se pomirila ali pa...

»Hvala!« je zašepetala, potem »moj ljubi!« in nato je bilo njenega poguma nenadoma konec. Ni mogla več. Zaihtela je kratko, davila nerazumljive besede, začela žalovati ob živem otroku, ki je hropel, hropel, kot bi hotel izdihati bolna pljuča, da bi se olajšal.

Albi je ugasnil luč. Zdaj je vedel dovolj. Počasi je začel dodajati plin. Vozili so hitreje, a njemu se je zdelo, da še vedno lezejo.

Se je dodal plin, a je isti hip začutil, da ga je kljub snežnim verigam zaneslo.

»Ne nori!« je siknila Majda, »saj bomo kmalu!«

Pobrskala je po torbici in se zasukala k ženski:

»Osvežilni robčki. Dajte mu enega na čelo in ga obrišite! Olajša lahko, škoditi ne more. O, počakajte, bom jaz!«

Ženska je nekaj zamrmrala, Majda pa se ni več obrnila naprej. Vsaj z eno roko je lahko pomagala, ne toliko otroku kot materi.

Nenavadno se je zazdelo Albiju prvi hip to sočutno mrmranje cipe. Toda Majda ni igrala in priznal ji je, da je izbrala pravi trenutek; več je lahko nudila ta hip ženski kot on. Nekaj poguma preutrujeni in na smrt preplašeni materi, občutek, da ni sama in da ji oba tujca zares želita pomagati, ne da bi se vtikala v njeno žalost.

»Hitro bomo pri zdravniku, samo malo še. Vidite, fantek že lepše diha, ne več tako hropeče.«

To je bila laž, a preden je lahko ženska to ugotovila, so bili vsaj petsto metrov bliže zdravniku. Takrat pa je Majda že vedela povedati, da je to pač mala pljučnica, prava malenkost ob imenitnih zdravilih, ki jih imajo danes že povsod; taunus pa je tačas spet prevozil petsto metrov.

Albi je vedel, da je vse to igra na nevarnem robu. Majda je vedela in najmočnejše od vseh je čutila resnico ženska, vendar vsaj jokala ni več in ni vznemirjala otroka. Tudi ni bila več tako sama in izgubljena kot prej.

Tedaj je sneženje prenehalo. Z dolgimi lučmi je Albi mrzlično potipal naprej, ugledal odsek ravne ceste pred seboj, na obeh straneh obrobljen od starega, v sren zmrzlega spluženega snega, in vedel, da mora tvegati. Povečal je hitrost. Taunus je za hip vztrepetal, potem pa so ga snežne verige umirile in stekel je ravno, in končno vendarle tako hitro, da so se kmalu pokazale v daljavi luči večjega kraja in je Majda skoraj veselo naznanila:

»Tu smo, gospa!«

Potem sta ona in Albi sedela v avtu pred zdravstvenim domom ter strmela v osvetljena okna, za katerimi so se tu in tam premikale sence. Brez besed je Albi sprejel ponujeno cigareto, whisky pa je odklonil, medtem ko je Majda preprosto nagnila steklenico.

Ni mogel tako hitro spet preklopiti misli nase, na očeta in mater, na smisel svojega povratka iz Nemčije in na smisel te vožnje, ki ji še ni videl konca. Zdelo se mu je, da še zmeraj leži nagnjen na volanu in strmi v snežno noč pred seboj, čeravno so jima že kdaj sporočili, da je otrok sicer resno bolan, vendar ne v življenjski nevarnosti in da bo mati ostala pri njem.

»Se počutiš kot junak?« je bila Majda napol že spet stara.

Odmahnil je z roko.

»Pa vsaj kot utrujen junak?«

»Pojdi k vragu!«

»Kako lepa zahvala za sodelovanje! Ampak vsaj človeški znaš biti. Ali bi rad vedel, zakaj sem se odločila, da se bom raznežila ob mladi mamici?«

»Ne.«

»Pa ti bom vseeno povedala: moja nedavna operacija, o kateri sem govorila tako ganljivo, je bila čisto navaden splav... Zdaj pa poženi že enkrat! Ali bova do jutra čepele tu?«

VABILO

Moški pevski zbor »Fužinar« vabi k sodelovanju prijatelje umetnostnega petja. Pevske vaje zbora so ob torkih in petkih v vadbeni sobi Doma društva upokojencev na Partizanski cesti. Javite se na vaji ob 19.15 pri pevovodkinji tov. Moniki Plestenjak.

Iskreno vabljeni!

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. 8. do 20. 9. 1973

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci:					
1.	Aleksovski Jordan	16. 1. 1953	KV ključavničar	valjarna	prva zaposlitev
2.	Breznik Zorko	26. 4. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz SC Ravne na Koroškem
3.	Breznjak Ivan	5. 12. 1955	KV strugar	centralna delavnica	prva zaposlitev
4.	Bricman Janez	27. 3. 1953	PK zidar	vzmetarna	iz JLA
5.	Dežman Franc	14. 7. 1953	NK delavec	topilnica	iz JLA
6.	Dežman Marjan I.	8. 9. 1950	NK delavec	topilnica	iz JLA
7.	Fortin Edvard	23. 10. 1956	KV topilec o. p.	topilnica	iz SC Ravne na Koroškem
8.	Golob Ervin	26. 4. 1953	KV strugar	obrat str. in delov	iz JLA
9.	Golob Stanko	21. 4. 1953	PK talilec	topilnica	iz JLA
10.	Golob Valentin	20. 8. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz SC Ravne na Koroškem
11.	Gologranc Alojz	9. 6. 1955	KV valjavec	valjarna	iz SC Ravne na Koroškem
12.	Gregor Slavko	15. 9. 1956	KV talilec o. p.	topilnica	iz SC Ravne na Koroškem
13.	Grenko Romana	3. 2. 1958	NS	enota II.	prva zaposlitev
14.	Hancman Branko	27. 7. 1947	PK strugar	obrat str. in delov	iz druge delovne organizacije
15.	Hribnik Peter	9. 2. 1955	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
16.	Hudrap Rozina	11. 12. 1934	NK delavec	čistilnica	prva zaposlitev
17.	Jerenko Marija	20. 5. 1950	NK delavec	čistilnica	prva zaposlitev
18.	Kjorpenčev Marjana	29. 11. 1954	SS ekonomski tehn.	odd. za novogradnje	prva zaposlitev
19.	Kočivnik Franc	4. 2. 1951	KV obr. električar	el. remont j. t.	iz druge del. organizacije
20.	Kokalj Janez	31. 1. 1955	KV ključavničar	centr. delavnica	iz SC Ravne na Koroškem
21.	Konečnik Janez	11. 5. 1953	PK valjavec	valjarna	iz JLA
22.	Krajnc Franc VIII.	24. 4. 1955	KV valjavec o. p.	valjarna	iz SC Ravne na Koroškem
23.	Kunc Franc	4. 10. 1954	KV strugar	obr. strojev in delov	iz SC Ravne na Koroškem
24.	Kuzman Irena	5. 2. 1955	SS ekonomski tehn.	odd. za obl. OD	prva zaposlitev
25.	Lenko Franc	17. 6. 1953	KV strugar	obrat strojev in delov	iz SC Ravne na Koroškem
26.	Lipovnik Frančiška	18. 1. 1945	NK delavec	čistilnica	prva zaposlitev
27.	Lipuš Alojz	1. 6. 1936	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
28.	Marošek Franjo	30. 6. 1953	PK talilec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
29.	Mavrin Franjo	17. 5. 1953	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz JLA
30.	Mešič Izudin	24. 4. 1934	KV kovač	kovačnica	iz druge delovne organizacije
31.	Mithans Edvard	23. 8. 1955	KV el. instalater	el. rem. j. t.	iz Elektrogosp. SC
32.	Mlačnik Ivan VI.	13. 5. 1944	KV monter	obrat ind. nožev	iz druge delovne organizacije
33.	Mlačnik Marjetka	30. 10. 1954	SS ekonomski tehn.	obračun jeklarne	prva zaposlitev
34.	Osrainik Drago	10. 4. 1952	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
35.	Pavlič Olga	12. 7. 1954	KV ključavničar	obrat pnevm. or.	iz SC Ravne na Koroškem
36.	Paradiž Vida	11. 6. 1955	NS	enota I.	iz druge delovne organizacije
37.	Pečnik Miran	7. 2. 1956	KV kovač	centr. delavnica	iz SC Ravne na Koroškem
38.	Petrič Feliks	6. 2. 1953	KV strugar	centr. delavnica	iz JLA
39.	Pinter Branko	26. 10. 1956	NK delavec	skladiščna služba	prva zaposlitev
40.	Pisar Alojz II.	26. 4. 1954	NK delavec	obrat strojev in delov	iz druge delovne organizacije
41.	Proje Jakob	17. 4. 1958	NK delavec	kalilnica	prva zaposlitev
42.	Proprat Albert	11. 4. 1949	NK delavec	energetski obrat	ponovna zaposlitev v ŽR
43.	Radušnik Nevenka	19. 11. 1951	SS gimnazija	obratno računov.	prva zaposlitev
44.	Rožen Ivan	23. 4. 1948	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
45.	Samec Metka	14. 3. 1954	KV PTT del.	expedit	iz druge delovne organizacije
46.	Sedar Ferdinand	7. 3. 1949	PK brusilec	promet	iz druge delovne organizacije
47.	Skudnik Stojan	23. 6. 1950	PK žerjavovodja	topilnica	ponovna zaposlitev v ŽR
48.	Slemenšek Cvetko	20. 11. 1955	KV talilec o. p.	topilnica	iz SC Ravne na Koroškem
49.	Slemenšek Zvonko	23. 3. 1957	KV topilec o. p.	topilnica	iz SC Ravne na Koroškem
50.	Strmšek Ivan	1. 3. 1966	NK delavec	livarna	iz druge delovne organizacije
51.	Svetina Alojz	9. 8. 1958	NK delavec	livarna	prva zaposlitev
52.	Sisernik Miroslav	27. 6. 1953	NK delavec	obr. pnevm. orodja	iz druge delovne organizacije
53.	Štifter Franc	29. 3. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz SC Ravne na Koroškem
54.	Štifter Marija	6. 2. 1954	NSS	izvoz	prva zaposlitev
55.	Tadjic Hajrudin	4. 7. 1951	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
56.	Tomaž Andrej	4. 10. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz SC Ravne na Koroškem
57.	Tratnik Sonja	25. 10. 1955	PK strugar	obrat pnevm. orodja	iz SC Ravne na Koroškem
58.	Vezjak Zdravko	17. 9. 1956	NK delavec	obrat pnevm. orodja	prva zaposlitev
59.	Zagernik Anton II.	17. 9. 1955	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
60.	Zaveršnik Gvidon	24. 5. 1953	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
Odjavljeni delavci:					
1.	Ban Simon	18. 10. 1924	NS	mat. gosp. enote I.	invalidska upokojitev
2.	Blatnik Rudolf II.	19. 2. 1943	KV strugar	PD tehn. sl.	dana odpoved
3.	Čekon Janko	19. 11. 1953	KV rezkalec	obrat strojev in delov	v JLA
4.	Cigler Stanislav I.	1. 11. 1952	PK valjavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
5.	Javornik Marjan	2. 8. 1949	PK ključavničar	centr. delavnica	dana odpoved
6.	Jelen Rudolf	28. 12. 1957	NK delavec	el. rem. j. t.	dana odpoved
7.	Ketiš Avgust	2. 8. 1952	PK kovač	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
8.	Klemenc Ludvik	13. 8. 1948	NK delavec	čistilnica	dana odpoved
9.	Klemenc Miran	26. 7. 1953	KV rezkalec	centr. delavnica	v JLA
10.	Klemenc Rudolf	13. 8. 1948	NK delavec	čistilnica	dana odpoved
11.	Kolar Milan III.	24. 2. 1954	KV kovač	kovačnica	v JLA
12.	Kolar Milan	7. 8. 1949	PK brusilec	obrat strojev in delov	dana odpoved
13.	Kumer Franc	28. 1. 1954	KV el. mehanik	el. rem. j. t.	v JLA
14.	Lagoja Ivan	12. 5. 1952	NK delavec	obrat pnevm. or.	dana odpoved
15.	Markač Janez	10. 12. 1955	KV obr. elektr.	el. rem. j. t.	dana odpoved
16.	Matija Alojz	24. 5. 1943	VK delovodja	obrat pnevm. or.	dana odpoved
17.	Mithans Drago	21. 7. 1954	PK rezkalec	obrat pnevm. or.	v JLA
18.	Mori Vinko	16. 1. 1954	KV ključ.	valjarna	v JLA
19.	Muri Mirko	23. 6. 1942	KV voznik	promet	dana odpoved
20.	Navodnik Vladimir	17. 6. 1957	NK delavec	sk. sl. en. II.	samovoljna zap. dela
21.	Oblak Benjamin	31. 3. 1952	KV strugar	obrat strojev in delov	samovoljna zap. dela
22.	Panderc Vera	24. 1. 1952	NSS admin.	odd. za novogr.	dana odpoved
23.	Pečovnik Srečko	29. 5. 1954	NK delavec	mat. sl. en. II.	v JLA

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
24.	Pek Vincenc	31. 3. 1954	NK delavec	vzmetarna	v JLA
25.	Podojsteršek Jože	4. 3. 1942	NK delavec	valjarna	dana odpoved
26.	Pongrac Milan	12. 7. 1950	PK kovač	kontr. kakovosti	dana odpoved
27.	Potočnik Ivan III.	26. 12. 1920	NK delavec	kovačnica	invalidska upokojitev
28.	Pungartnik Matevž	18. 6. 1915	KV brusilec	obrat pnevm. or.	invalidska upokojitev
29.	Radošević Milan	26. 11. 1950	KV ključ.	strojni obrat	dana odpoved
30.	Rečnik Peter	1. 2. 1954	PK livar	livarna	v JLA
31.	Robnik Viktor	30. 8. 1946	VS ekonomist	prodaja en. I.	v JLA
32.	Smrekar Anica	5. 12. 1953	PK strugar	obr. pnevm. or.	dana odpoved
33.	Stanta Alojz	16. 2. 1952	PK delavec	promet	dana odpoved
34.	Sterkuš Marjan	7. 2. 1954	PK livar	livarna	v JLA
35.	Sušek Jožef	14. 11. 1952	KV ključavničar	obrat strojev in delov	dana odpoved
36.	Šapek Jožef	12. 8. 1954	KV livar	livarna	v JLA
37.	Sepul Vilibald	29. 4. 1942	KV strugar	mod. mizarna	dana odpoved
38.	Šimenc Marjan	21. 9. 1954	PK kovač	centr. delavnica	v JLA
39.	Šipek Julijan	3. 4. 1946	SS str. tehn.	konstrukc. biro	dana odpoved
40.	Špiler Vincenc	19. 7. 1955	PK livar	livarna	samovoljna zap. dela
41.	Štruc Anton	16. 1. 1947	NK delavec	valjarna	samovoljna zap. dela
42.	Sušel Rajko	23. 7. 1952	SS met. tehn.	gl. tehn. en. I.	v JLA
43.	Vošank Milan	26. 7. 1954	KV kalilec	kalilnica	v JLA

Izobrazba — kvalifikacija:

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti:	4 — KV topilec	Odjavljeni:	1 — KV livar
3 — SS ekonomski tehnik	2 — PK talilec	1 — VS ekonomist	1 — KV kalilec
1 — SS gimnazija	1 — PK zidar	1 — SS strojni tehnik	1 — PK valjavec
5 — KV ključavničar	1 — PK brusilec	1 — SS metalurški tehnik	1 — PK ključavničar
6 — KV strugar	1 — PK valjavec	1 — VK delovodja	3 — PK kovač
1 — KV valjavec	1 — PK žerjavovodja	3 — KV strugar	1 — PK brusilec
1 — KV obr. električar	2 — PK strugar	2 — KV rezkalec	1 — PK rezkalec
1 — KV rezkalec	18 — NK delavec	1 — KV kovač	3 — PK livar
2 — KV kovač	1 — NSS	1 — KV elektromeh.	1 — PK strugar
1 — KV el. instalater	2 — NS	1 — KV obr. električar	1 — PK delavec
1 — KV monter		3 — KV ključavničar	10 — NK delavec
1 — KV PTT manipulant		1 — KV voznik mot. vozil	1 — NSS administrator
4 — KV valjavec		1 — KV brusilec	1 — NS

Franci Pečnik

Pesmi

I
Pogumno
umirajo drevesa,
ko jim pozlačene ptice iz železnih kletk
na veliko daljavo
izključujejo svoje drhteče glasove.

II
Opoldne se prebujajo
s temno žarečo svetlobo noči
v površno izvezenih
očeh, ki se gledajo s stenskega prta...
Skozi zidove se od njih tihotapita
slabo oblečena kletev in jok...
samo košček dobrega jekla
se jim še valja po ustih
— žlica pada iz drgetajočih rok.

III
Med obribanimi stegni časa, krvavečimi,
dijem,
nekaj napol iz zvodenega žolča,
napol iz dobro zmlete rje, pregrete,
dijem na včerajšnjo smrt
danes rojene vlačuge z blestečimi
brsmi iz jekla, z nogami,
ki spominjajo na dvoje obrabljenih cest.

IV
V nagubanem mraku, pod
prelomljenim obzorjem dimnikov,
gladina vode v potemneli zenici
hitro zavarjena.

Pod razrezano zaveso noči
je iskala na svojem dnu
brstan zarjavelih vzdihov;
in v tistem trenutku ni bila več
studenec, kristalno nedolžen,
ki na nikogar ne meče sence...

Sele zjutraj ji je zrak, pretopljen
v tisoč drugih reči, na drugi strani
bokalal vlažne sledi...

Pod prelomljenim obzorjem dimnikov
gladina zenice hitro zavarjena
zjutraj ne ve več,
kaj je iskala na svojem dnu.

V
Luna ne more trkati, kadar vstopi.
Svoje premrle prste položi
na moje čelo, da si jih vsaj malo pogreje.
Ko se nenadoma spremeni
v sonce, od moje vročine potrojeno,
jaz še zmeraj sanjam...

sanjam o gozdni vili, drobni
deklici, ki je včeraj pobegnila od mene.
(Morebiti pa luna ne trka,
da ne bi zmotila moje žalosti?)

Luna ne more trkati, kadar vstopi,
v tistem trenutku in malo prej
že sanja
drevesa in cele hribe,
ki se selijo k njej.

VI
Gora se dvakrat obrne,
na glavi stoji, hudomušni potok
ji mrtve ribe meče
med grive osivelih las;
še le tedaj, s treskom,
se odpro vrata naveličanega neba.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5301 Cvetaš F., Statistika 1973.
5302 Kačestvo slitka spokojnoj stali 1973.
5303 Maynard H. B., Industrijski inženjering
I. 1973.
5304 Furundžić B., Zbirka tehniških propisa
u gradjevinarstvu I. II. III. 1972.
5305 Kralj J., Politika samoupravnega pod-
jetja 1973.
3587/302 Kveder A., Rekrutalizacija jekel po
vroči predelavi in vpliv stopnje in hi-
trosti deformacije in temperature 1973.
5306 Japelj-Hraševac, Delavniški kovinarski
priročnik 1973.
5307 Moore F. G., Produktionssteuerung —
Produktionskontrolle 1967.

- 5308 Kosiol E., Temelji i metode istraživanja
organizacije 1972.
5309 Pupavac M., Organizacija udruženog ra-
da 1972.
5310 Gorupić D., Samoupravna organizacija
poduzeća 1969.
5311 Hornbogen E., Werkstoffe, Aufbau und
Eigenschaften 1973.
5313 Bogdanović M., Poslovna politika rad-
nih organizacija 1972.
5314 Modellbau für Giessereien 1972.
5315 Smith C. S., Exakte Methoden der Qua-
litätskontrolle und Zuverlässigkeitsprü-
fung 1969.
5316 Kaiser R., Chromatographie in der Gas-
phase 1,2. 1969.
5317 Savnik V., Tehnično risanje za elektro-
tehnike 1972.
5318 Smallman R. E., Modern Physical Me-
tallurgy 1970.
5319 Wedekind H., Organizacija podataka
1970.
3799/4 Tehnička enciklopedija IV. 1973.
5320 Tešić M., Sistemi međunarodnog pro-
meta, tehnologije i kapitala 1973.
5321 Večko M., Ugotavljanje optimalnih po-
gojev kaljenja na vertikalnem stroju za
plamensko površinsko kaljenje 1973.
3587/303 Štiriletni okvirni raziskovalni pro-
gram črne in barvne metalurgije ter
program razvoja metalurškega instituta
za obdobje 1974—1978.
3587/304 Smajić N., Ugotavljanje točke tališča
in intervala strjevanja različnih vrst je-
kla 1973.
5322 Timoshenko S. P., Theory of Elasticity
1970.
5323 Soom E., Varianzanalyse, Regressions-
analyse und Korrelationsrechnung 1972.

STROKOVNI ELABORATI

- 5000/234 Kerbev D., Organizacija obdelave
osnovnih sredstev na računalniku 1973.
5000/235 Pešl M., Obračun realizacije 1973.
5000/236 Arnold A., Izpis kataloga po identi-
fikacijski šifri 1973.
5000/237 Mravljak F., Izpis matične datoteke
materiala 1973.
5000/238 Horjak A., Mesečni predračun amor-
tizacije 1973.
5000/239 Hudovernik I., Kontrola podatkov
internega delovnega naloga 1973.

»Ona«

- 5000/240 Kac M., Kontrola podatkov fazne kontrole topilnice 1973.
 5000/241 Pušnik V., Pot proizvodnje in tehnologije v EPŽ obratu 1973.
 5000/242 Rahten S., Vitel in konzola za montažo in demontažo elektromotorjev na žerjavih v topilnici II. 1973.
 5000/243 Erjavec M., Problematika prodaje vzmeti 1973.
 5000/244 Igerc M., Pregled uporabe posameznih agregatov v adjustaži valjarne za obdobje 1972—1973.
 5000/245 Krebs M., Ureditev tehnične dokumentacije in izdelava registra rezervnih delov 1973.
 5000/246 Javornik F., Opis dela in tehnika fakturiranja za izvoz 1972.
 5000/247 Hovnik M., Kontiranje in knjiženje sprememb med osnovnimi sredstvi v glavni knjigi 1973.
 5000/248 Jostl I., Planiranje kovaških kapacitet 1973.
 5000/249 Kamenik A., Organizacija evidence orodja in sistemi odpiranja 1973.
 5000/250 Milnar B., Pogon voza peskalne komore GUTMAN 1973.
 5000/251 Horvatič B., Opis uvoznega posla 1973.
 5000/252 Pandel A., Določevanje modula elastičnosti E pri sobni in povišanih temperaturah 1973.
 5000/253 Rožič J., Organizacija komercialnega poslovanja 1973.
 5000/254 Steharnik M., Potrebno znanje in delo operatorja na sistemu IBM 370/135 1973.
 5000/255 Spanžev L., Opis fakturiranja po klasični in kienzler metodi za domači trg 1973.
 5000/256 Uršič M., Organizacija in delo prodajne službe I. 1973.
 5000/257 Stupan K., Funkcionalnost in analitična razčlenitev urnega in materialnega izkaza v strojni službi Žel. Ravne 1973.
 5000/258 Solar J., Možna ureditev centralnega arhiva 1973.
 5000/259 Savič L., Nosilec za demontažo in montažo mešalca peska, nosilnosti 6 Mp 1973.
 5000/260 Hovnik A., Uvoz dolomitnih blokov iz Italije 1973.
 5000/261 Pušnik V., Pot proizvodnje in tehnologije v EPŽ obratu 1973.

- 5000/262 Pobrežnik F., Orodje za štančanje iveric 1973.
 5000/263 Poberžnik F., Študijska analiza o uvedbi tehnologije štančanja ind. nožev 1973.
 5000/264 Brodnik V., Organizacija in način kontroliranja vhodnih podatkov za računalniško obdelavo 1973.
 5000/265 Verdnik F., Tehnološki postopek generalnega popravila elektro instalacije na stružnici magdeburg 1973.
 5000/266 Golob C., Analiza proizvodnje termične obdelave kovačnice in valjarne za leto 1972—1973.
 5000/267 Ruter D., Menica kot plačilno sredstvo v našem gospodarstvu 1973.
 5000/268 Macur V., Problematika kakovosti jeklarske proizvodnje v letu 1972—1973.
 5000/269 Vidrih A., Organizacija in naloge evidence saldokontov — dobaviteljev 1973.
 5000/270 Grešovnik M., Elektrolitska izolacija karbidov jekla Č. 4150 (OCR-12) in analiza izolata na rentgenskem difraktometru 1973.
 5000/271 Hovnik A., Uvedba redne računalniške obdelave rezultatov preizkušanja mehanskih lastnosti jekel ŽR. 1973.
 5000/272 Pečovnik M., Centralno ogrevanje delavnice za strojno vzdrževanje topilnice I. 1973.
 5000/273 Klemenc F., Razsvetljava žarilnice 1973.
 5000/274 Pungartnik I., Naprava za kontrolo palic 1973.
 5000/275 Sajevec N., Prekoračitev norm v enoti II. po stroškovnih mestih 1973.
 5000/276 Prošt M., Opis dela od pogodbe do fakture 1973.
 5000/277 Erženičnik D., Kompenzacija v TP stara centrala 1973.
 5000/278 Pisar M., Delo na spektrografu PGS — 2 1973.

Prvošolska

Učiteljica je vprašala prvošolčke, kdo že zna šteti do deset. Javil se je avstro-navtov sin in začel:

»Deset — devet — osem — sedem — šest — pet — štiri — tri — dva — ena — nič — sranje!«

Iz filmskega sveta

Filmska zvezda se je tretjič poročila. Z zdravnikom. »Pišite,« je rekla novinarju, »zelo sem srečna in v prihodnje se bom možila samo z zdravniki!«

Ditingerjeva ulica na Ravnah je podobna hribovski cesti. Kaj bi rekel veliki revolucionar — komunist, če bi jo videl, ne vemo, najbrž pa bi zahteval preimenovanje. Krajan in krajevna skupnost bi morali odločno poseči vmes

Naši upokojenci

Matevž Pungartnik, roj. 18. junija 1915, v železarni od 2. maja 1956, nazadnje v obratu pnevmatičnega orodja kot brusilec. Invalidsko upok. 31. avg. 1973.

Simon Ban, roj. 18. oktobra 1924, v železarni od 15. januarja 1951, nazadnje v materialnem gospodarstvu enote I. kot vodja modelnega skladišča. Inval. upok. 3. septembra 1973.

Ivan Potočnik, roj. 26. decembra 1920, v železarni od 23. oktobra 1951, nazadnje v kovačnici kot brusilec. Inval. upok. 20. septembra 1973.

Ali — ali

Slikar je rekel gospe, ki je prišla močno našminkana pozirat za portret:

»Milostljiva, odločiti se morava: ali boste slikali vi ali jaz.«